

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 6 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és Unneppnap után is.

II. év. Budapest, 1898, péntek, május 20-án. 139. szám.

Gladstone.

London, május 19. Gladstone ma reggel öt órakor meghalt.

Kemény tusa után vált meg az életből a great old man. Hetekig agonizált, — apránként — szinte azt mondtuk, hogy részeken ment át az örökkévalóságba. Az utolsó hetekben már csak a muzsika tartotta benne a lelket. Muzsika kellett harmóniás lelkének, a muzsika hangjainál nem érezte az aggkor és a halálos betegség „nyűgét-nyilait”.

Halála méltó záradéka hosszúra nyúlt, szép és nemes életének. Az utolsó utat is makacs harccal hódította meg. Harcz volt élete is, kiméltelen öklözés mindennel, ami ellensége volt a szabadságnak, a szép élet örömei nemes élvezésének, a munkának és a haladásnak. A great old man utolsó species egy haldokló mastodont fajból, amely ma-holnap oly misztikum lesz, akárcsak a mammoth. Halálakor a föld népessége második, vagyonban és intellektusban első legnagyobb birodalmában egy pillanatra megállott a szívverés. Oszlop-dőlt meg, amely hatvan esztendőnél hosszabb időn át tartotta vállain a roppant alkotást. Egy ember halt meg, aki foglalkozásában politikus. Ez a politikus azonban észével érzett és szívével gondolkodott, ami politikusnál csodaszámba is elmehet. Ebben épen visszája nagy ellenségének, Disraelinek, aki néhány lustrummal megelőzte őt a halálban. De mert egy vajudó század antipoláris törekvéseinek félszáz esztendőn át ők voltak a zászlótartói: a Gladstone és a Disraeli

nevét együtt fogják emlegetni mindaddig, amíg él a „zöld-sziget”, a „ködös Albion” — amíg a kemény és makacs faj politikával és észszel uralkodik a vizeken, exotikus nemzetek sok millióin.

Az a megátalkodott párbaj, amelyet Gladstone és Disraeli egy életen át vvitak, sem ritkaság, sem példátlan az angol közéletben. Jó másfél száz esztendő óta egymás nyomába vágó ivadékok csak azt tették, amit tettek Gladstone és Disraeli. Az angol politika Walpole óta, aki másfélszáz esztendeje, hogy meghalt, czélokban és törekvésekben nem változott, — csak eszközökben és módokban. A jó II. György király óta, aki a második iz volt a hannover-házból az angol trónon, két párt váltja föl egymást a hatalomban, amely két párt már akkor szép multra nézhetett vissza. A t o r y és a w h i g kétszáz esztendő óta birkózik egymással, hol egyik van alul, hol a más és még sem jut eszébe senkinek merev konzervativizmussal, megaggodt pártérettel vádolni az angol politikát. A kontinensen ilyesmi lehetetlenség, mert a parlamentarizmus itt importált növény, mert itt az alkotmány is ad normam készült és nem a hazai talajból hajtott ki.

A kontinensen az is félig-medig lehetetlenség számba megy, hogy politikus a politikai pálya kockázatát nélkül, máshova jusson, mint ahova kezdetben indult, mert a kontinensen más a politikai következetesség. Más még nálunk is, ahol pedig a konstitúció nem csinalmány, de egy ezredéves élet fejleménye. Nálunk még negyven év mulva

is szemére vetik az államférfiúnak, ha pályája kezdetén mást vallott. Mintha rossz néven vennék a körtefának nyár derekán vagy ősz elején, hogy már nem virágozik, hanem megváltozva, immár gyümölcsöket hoz. Angliában a legnagyobb politikusok estek át Pálfordulásán és nem vádolta őket miatta senki, mert Angliában a politizálás eszköz, mód, nem pedig czél.

Gladstone tory-nak indult, Disraeli whig-nak és rövid tapasztalás után megcserélték szerepüket. A szerepcseré azonban csak mélyebbé és szélesebbé tágította közöttük az örvényt. Szemközt indultak egymásnak és szemben állottak egymással mindhalálig. Vetélkedésük azonban nem sorvasztó láz, nem idegbontó betegség volt; de okos megosztása a nemzeti munkának. Egyikük talentuma és temperamentuma sem fejlődhetik olyanná, a minővé fejlett, ha a másik nem sarkalja. Egyik a másnak ösztöke volt s félszázados harczuk eredménye: Anglia mai nagysága és becsülete a kerek világon.

Annyira nem-példátlan az az ádáz harcz, amelyet Gladstone és Disraeli vvitak egymással, hogy a múlt század dereka óta untalanul ismétlődik. Az ifjabb Pitt és Fox Disraelije és Gladstone-je voltak a múlt századnak. A nemzetnek nem vált kárára, hogy vezérei egymással kegyetlen csatákat vvitak, hogy nem kimélték egymást.

Nálunk ez is másként van. Nálunk az egyik párt mindig rekriminál s igen haragszik, hogy a sült galamb sehogy sem akar a

The great old man.

Nyolcvannyaléves korában, a tökéletes lángelmék hosszú életét ime végigélvén; hatvankét parlamenti esztendőn át küzdvén annyit, mint ősei Cromvell alatt; régi ércszobor gyanánt, melyet eltemet a föld, hogy majdan kiássza az utókor és ünnepelje; a küzdőknek és ingadozóknak egyformán halk sóhajtsával behunyta szemét Gladstone. Kardot nem forgat többé „a brit szentek főzredése”, ahogy nevezé őt Albert Schaeffe. A Sachsenwald tölgyei alól most panaszos gondolat száll át a tengeren: egy másik harczos, időben és nagyságban méltó fegyvertárs, sóhajta a távozonak: „Már én vagyok az utolsó nagy öreg ember Európában.”

A „great old man” az utolsóelőtti volt; a távozó szekulum mint egy tragédiákat és vigjátékokat rendező vándor Goldoni, lehontja színpadát és magával viszi az ő hőseit, kik elsőek voltak a deszkán. Elmennek a vezérek és bölcssek, a nagy mulattatók, a könyvek nagy fakasztói; eltűnik szemképrázató ruhataruk, kialszik a fény, apró legények maradnak csak vissza a csapattól s a sötétben velük együtt várja a közönség az új igazgatót, a másik szekulumot. A westminsteri apátság márvány-

kriptáinak kijelölt új lakója ne nehezteljen e hasonlatért.

Mi volt Gladstone? Hős a deszkákon, aki diósóséget arat és koszorukat nyer, kinek idegei meg nem lazulnak a tapsvihartól. Babér és harsona ime, hírnév és tekintély, hatvankét esztendő a deszkákon s azután „monumentum aere perennius”, de nem az alkotások monumentuma, hanem csak az alkotóé. A vén kortárs a Sachsenwaldban még egy más gondolatot is küld át a tengereken: „En tovább élek, mert alkotásaim is talán tovább élnek. Szimbolum vagyok a tölgyek alatt, eltávozott társam, nagy öreg ember.”

Az eltávozott társ ezt a balsikert viszi magával a sirba. S ez a balsiker mily óriási fájdalom egy brit államférfiúnak!

Az eltávozott társ ugyanis abból a nemzetből való volt, amelyről így szól Robert Mohl az államtudós: „A brit nemzet csupa gentlemanből áll, ki magánéletében egyenkint óvakodik minden beestelen cselekedettől; de amint államilag szervezett összeségükben lépnek föl ezek a gentlemanek, rögtön készek minden habozás és szemérem nélkül megszegni az erkölcsi törvényt, ha ezen az uton valami előnyt szerezhhetnek.” Valóban áll ez arra a politikára, amelyet Anglia régen követ. A jus

praedae elfogadott vezérelv, száz évvel a francia forradalom után már nem cseng Albionban a filozófia nagy és csöndes német forradalmárjának intő szövege: „Ha erőszakkal alapítunk törvényes rendet, akkor ez ép törvénytelen állapotra vezet, mert példát mutat a forradalomra”. Albion ezt nem hallja, az érdek politikáját csak imitt-amott kíséri egy-egy szimpatikus fonál; felszólal elnyomott nemzetekért, felszólal a balkáni nemzetekért Anglia. Rögtön ezután azonban hindu és afgán törzsek kiirtásához lát hozzá, ágyuival kivált a többi világrészek partjain szólaltatja meg az erőszakot, mert hiszen arrafelé kevésbé kötelezők a diplomáciai formák, mint a kopott vén szalonban: Európában. A pálmák és szikomóruszfák alatt, összességében megjelenvén maga is, a természet egyszerű gyermekévé válik a gentleman és „gyűjt” „gyűjt”, a tulajdon és morál kényelmetlen ruhadarabjai nem gátolják Immoralitás ez valóban, mint Robert Mohl mondja? Az, de menthető. Ezt a nemzetet ugyanis ép ebben az irányban nevelték; ez az immoralitás az ambiciónak, az erő kifejtésnek tévelygése. A brit ember szellemi fejlődésénél fogva imádja az erőt: katekizmusában nincs benne a lágyság. Történetírói himnuszokat zengenek neki arról, hogy küzde-

sajába röpülni. Pedig épen a panaszos párt mennyit nem fejegeti az angol példákat, természetesen igen kegyes kommentárokkal kísérve, amelyből kimarad mindaz, ami malmára nem hajt vizet. Ebből a szempontból csakugyan épületes tanulmány a Gladstone és Disraeli biographiája. Belőle két dolgot igen világosan meg lehet tanulni. Először, hogy a politika nem cél, csupán eszköz világos és szabatos célok elérésére. Másodsor, hogy a panasz és a rekriminálás nem az a fegyver, amelyivel a politikában győzelmeket vívunk ki. A Gladstone és a Disraeli pályájának az az ethikai tartalma: hogy individuumok lehetnek egymásnak ellenségei a haza, a köz szolgálatában. Ők ellenségek voltak az életben, — de nem ellenségek a londoni Westminster-ben, vagy ami egyet jelent — a halhatatlanságban!

Gladstone haláláról a következő táviratokat kaptuk:

Gladstone halála.

London, május 19.

Gladstone ma reggel 5 órakor eszedesen meghalt. Éjjeli 1 órától egészen a halál beálltáig aludt. Felesége és családjának többi tagjai a halálos ágyánál időztek. A walesi herceg még tegnap kifejezte részvétét Gladstone fiának, Gladstone Henrynek, atyja megbetegedése felett.

London, május 19.

Gladstone ma öt óra előtt, kérsel halála előtt, néhányszor gyengébben és kétszer erősebben lélegzetet vett. Vonásai nem változtak a halál után. A jobb orcája kissé meg van dagadva. Az egész arc különben a nyugalom benyomását teszi. Kezei keresztbe vannak téve a mellén. Egész családja körülállta halálos ágyát. Neje a haldokló jobb-ját kezében tartotta élete utolsó perczeiben. Gladstone kedd óta nem nyitotta ki a szemeit. A halálhírt először a királynőnek vitték meg, aki külön futárral küldte el Windsorból Hawardenba sajátkezűleg írt condoleáló levelét a gyászoló családnak. (N. Fr. Pr.)

A betegség története.

Márczius 21-én Londonból a következő távirat jött Gladstone-ról:

Gladstone ma hagyta el Portsmouthot, ahol három hét óta tartózkodott és Hawardenbe utazott. Kocsin jött a pályaudvarhoz. Mélyen meghajolva, botjára támaszkodva ment a szalonkocsijához. A közönség az agg államférfi láttára kalapot emelt és hangosan azt kiáltotta feleje:

— Isten áldása kísérje!

Gladstone a kocsiból ezekkel a szavakkal visszabozta az ovációzt:

— Isten áldása legyen rajtatok és azon az országon, amelyet annyira szerettek!

Barátjaitól ezekkel a szavakkal vált el:

— Isten veletek, örökre!

Másnap már nagyon szomorú híreket hozott előle a táviró. A néhány hetes neuralgiához veszedelmes komplikáció járult és az állapota nagyon aggasztóra vált. Az első éjszakát nagyon rosszul töltötte Hawardenben. Az orvosok eleinte titkolták a bajt, de utóbb kimondták, hogy az orrsont nekrozisa a haj. Műtéttel akartak segíteni a bajon, de a beteg magas kora miatt nem tudták magukat rászánni az operációra.

Márczius 29-iki táviratok már azt jelentették, hogy Gladstone tisztában van állapotával: tudja, hogy meg fog halni. Követelte, hogy az orvosok mondják meg neki a teljes igazságot s midőn ez a kérése teljesült, semmivel sem volt rosszkedvűbb. Nagy fájdalmaiban egyetlen vigasztalója és élvezete a zene volt.

Ezután hosszabb ideig nem jött felőle semmi hír. Május közepén táviratozták, hogy halála minden pillanatban várható. Pár nappal e távirat érkezése után egy másik jött, amely némi javulástról szólt, egy harmadik, amely szerint minden pillanatban várható a katasztrófa és egy negyedik, amely megegyezt a rossz híreket és nagy javulástról szólt. Csakugyan, 16-án már javult is az állapota. Ekkor levelet kapott Viktória királynőtől, aki megköszönte az ország érdekében tett nagy szolgálatait. Másnap azonban olyan rosszul lett Gladstone, hogy a fiát táviratilag hívták haza Londonból. Éjjel félegykor már beállott az agónia, 18-án éjjel konyakot öntöttek a szájába, ettől felnyitotta a szemeit, de csak néhány pillanatra.

Gladstone élete.

Gladstone Vilmos Ewart Liverpoolban született 1809. évi december 29-én. Apja gazdag kereskedő volt. Tanulmányainak befejeztével a parlamentáris pályára lépett. Newark polgárai választot-

ták be első ízben — 1832-ben — a parlamentbe, ahol eleintén a konzervatív párt családjához csatlakozott. Peel-nek első kabinetjében (1834—35.) a gyarmatügyi hivatalban kapott helyet mint helyettes államtitkár. 1835-ben, Peel bukása után, pártjával együtt a Melbourne-kabinet ellen harcolt.

1841-ben az újra miniszterelnökké kinevezett Peel a kereskedelmi miniszterium alelnökévé és a pénzverde felügyelőjévé lett; 1843. májusban pedig e miniszterium elnökévé és egyúttal a kabinet tagjává lett. Gladstone már akkoriban kivált sokoldalú képzettségével. Nagy kedvvel foglalkozott teológiai kérdésekkel és e hajlamának utóbb is gyakran jelét adta. A 30-as évek végén a Pnyseismus kötötte le figyelmét, amelynek védelmére két ízben nyult tollhoz.

1845 tavaszán Gladstone otthagyta hivatalát s csak tollával működött közre a szabad vámpolitikának diadalára. Két évvel később az oxfordi egyetem a parlamentbe választotta és ez idő óta, csekély megszakítással egészen 1894. nyaráig tagja, majd vezérfőnök volt az angol képviselőháznak.

Az 50-es évek elején politikai pályájának első nagy fordulópontjához ért s azóta közte és a tory-párt között lassankint ür támadt, amiről olaszországi utazásának gyümölcse (a Two letters to the Earl of Aberdeen on the state-prosecution of the Neopolitan government (11 kiadás egy évben, 1858) is tanuskodik. 1851-ben Farininek Stato-romano-ját fordította le angolra. Ez a mű különösen a pápai hatalom ellen irányul. Midőn Aberdeen lord a Derby-kabinet bukása után 1852. decemberben koalíció-miniszteriumot alakított, Gladstonera bízta a pénzügyi tárczát, mely állásban Gladstone több czélszerű reformot létesített és az államadósság kevesbitése körül is szerzett érdemeket. A külügyi politika kérdéseiben azonban nem értett egyet Aberdeennel; rosszalta nevezetesen a krími háboruban való részvételt és ezért 1855. elején visszalépett. Szabadidejét elsősorban a klasszikus ókor tanulmányozásának szentelte, 1858-ban adta ki Studies on Homer and the Homeric age című munkáját. 1857-ben nagyban ellenezte a krími háborút, 1858-ban pedig fölvetette a harcot Palmerston ellen.

Az új tory-miniszterium megbízásából 1858—59. télen mint kormánybiztos az ióni szigetekre indult, ahol a görög lakosság Homeros tisztelőjét nagy ovációkkal fogadta; politikai ellenszenvüket azonban annyira nem titkolták, hogy Gladstone maga is a szigeteknek Görögországhoz való csatolását hozta javaslatba. Midőn Palmerston 1859. júniusban a kormány élére került, a kincstárt újra

lem a lét és faj a legyőzöttnek; ellenben mily dicső, mily ragyogó az erős! Carlyle, a költő ihletével rajzolja hőseit és a francia forradalom sansculotte-jei is a diadalmas emberi erő félistenei neki. Macaulay Barére Bertrandról mély megvetéssel beszél, mert megvetendő az, aki gyöngye, bármily jószív és előkelő talantum rejtőzzék a gyöngye jellem alatt. Froudemár nem poéta, mint az előbbie; ő kimondja nemzetéről: „az angol szigorú és kemény nép, részvétet nem ismer ott, ahol törvényes ok nincs erre.“ Ami világnézetünk persze más, a morál is, mely belőle folyik más ennél fogva, de ők haladnak tovább a rideg uton. Az erő minden, nincs más dicsőség, nincs más siker csak az erőse, tessék hát küzdeni, viaskodni és mindenkéül győzelmeskedni.

Tehát ebbe a nemzethe született belé Gladstone. Nézzük, győzedelmeskedni tudott-e, nézzük, volt-e tán inkább oka a fájdalomra?!

Gazdagnak született. Etonban nevelték, cylinderkalapos, barnakabátos diák volt, akit a rektor régi hagyományok szerint megpálczáz a pajkosságokért. Edzeni kell a jövőre birkózóit. Huszonhárom éves korában benn volt a parlamentben, mert Jean Jaques Rousseau mindenké számára tervezte ugyan a parlamen-

tárizmust, de tényleg azért a képviselői rendszer ép úgy kedvez a gazdagoknak, mint egykor az abszolút monarchia. Huszonhárom éves korában tehát a parlament tagja volt Gladstone. Azután hatvankét évig erős volt, hiv angol szokás szerint. Négyeszer miniszterelnök, számtalanszor a kincstár első lordja is, Európa orákuluma mindig. Hatvankét évig erős, hatvankét évig birkózó, hiv angol szokás szerint. Fizikailag is az. Hetvenhét éves korában kortes-utakra indul, reszkető agg karjaival mindennap egy félóraig fát vág, szolgáltatván egy állandó nemzetgazdasági élczet, hogy ime az eset, midőn a munka nem produkál. Fáradságtalan, hős küzdő szóval, amint kívánja az angol morál; amint kívánják az angol nemzet nevelői. És ime hát mely eredmény marad meg ebből a rengeteg küzdelemből vén korában, mit lát gyöngülő szemeivel a nyelczvannolyoz éves ember, ki visszavonul Homér hexameterai mellé (Homér az angol nemzet költője, mert szól diadalmas diadalokról), mit lát a vén ember?! Látja azt, amit képletesen megrajzol a nagy jellemrajzró: „Többet ér egy hold-föld Middlessexben, mint egy hercegség Utópiában“. . . . Két nagy viaskodása a nagy öregnek, bizony két szerető-foszló álom: Törökország nincs felosztva. a

home-rule megbukott. Mert volt neki e két viadala, e hatvankét évig tartó kettő. Az egyikben a külső politikája csúcsosodott ki, a másikban a belső. És ebben a viadalban bizony nem láthatta az angol világ sohasem, hogy Gladstone a hős, szabályszerint és végleg ráterdel a földön heverő ellenségre. John Freeman esquire, a cornwallisi kisbirtokos, a halál hírének olvastára bizonyosan így szól is ma: „Jelesen küzdött mister Gladstone, de viadala nem volt befejezve.“

E rideg ítélet, mely mintha a Gladstone táborából régebben elpártolt százezrek tömegéből is szólna, Britanniában kétségkívül felhangzik ma. Még azt is el fogják mondani róla, hogy politikájában sohasem volt kifejezve a régi angol jelszó: „Előrehaladtunk az által, hogy visszaestünk a dolgok régiebb állásába; reformáltunk akképen, hogy feljuttottuk a régiebb idők intézményeit“. Nem, valóban nem. Gladstone sokkal liberálisabb volt ennél; a hiv angol küzdő ebben az egyben nem hajtott a biztató angol szóra. Egygyel több ok arra, hogy a kontinens meggyászolja a nagy öreg embert, az utolsóelőtti, ki alkotásaiban nem, de személyében egyforma az utolsó nagy öreggel a Sachsenwaldban.

Monachus.

Gladstone-ra bízta. Ebben az állásban hat évig intézte Anglia pénzügyét. 1863-ban a felkelt lengyeleknek fogta pártját. 1864-ben a dánokkal tartott, Palmerston halála után a Russell-kabinetnek lelke és az alsóház vezére lett. A Derby-Disraeli miniszterium elején Gladstone, mint az ellenzék immár ünnepezté vezére, felismervén a féniek által felidézett mozgalom jelentőségét, az ir-kérdést kezdte tanulmányozni, mely idővel politikájának sarkköve és tengelye lett.

1868-ban a királynő Gladstone-t bízta meg kabinetalakítással és 1873-ig kormányon maradt.

A német-francia háborúban a francziák iránt tanúsított rokonszenvvel, egyébiránt azonban semleges állást foglalt el. A Pontus-kérdésben bele kellett nyugodnia a III. párisi békekötésnek Oroszország által követelt módosításába, az északamerikai államokkal folytatott hosszadalmas határszati és határvita-kérdésben pedig Anglia huzta a rövidebbet, míg az Alabama-kérdés egyáltalában függőben maradt. E részleges kudarcok meg-ingatták Gladstone állását és midőn a konzervatívok és a katolikus ir papság az 1873-ban előterjesztett Irish University Bill ellen a leghévesebb támadásokat intézték: a kabinet márczius 11-én három szavazattal kisebbségben maradt. Erre Gladstone lemondott, de mivel Disraeli nem tudott konzervatív kabinetet alakítani, a királynő megbízásából márczius 13-án új miniszteriumot alkotott. 1874. januárban új választások elrendelésével lepte meg az országot, amelyben, várakozása ellenére, vereséget szenvedett. A 49 szavazati többség élén visszatérő Disraeli lett Gladstone utóda, aki most egy időre az ellenzék vezényletét Hartington marquisra bízta, maga pedig falusi magányában, Hawardenben heverte ki parlamenti küzdelmeit.

Szünidejében Gladstone kedvelt Homerosát forgatta és a „Homeric Synchronism An enquiry into the time and place of Homer” című munkával örvendeztette meg tisztelőit. Nemkevesebb érdeklődött az 1870—71-iki vatikáni zsinaton hozott dogma, a pápa csalhatatlansága és az annak nyomában támadt ó-katolikus mozgalom iránt. Több munkában megtámadta a vatikán eljárását és nagy tüzzel kardoskodott a lelkiismereti szabadság mellett.

Midőn 1876. nyarán a keleti kérdés újabb felmerülésével a politikai láthatár újra elsötétedett, a legerősebb kifejezésekben ostromozta a török pasák és katonák rablásait és vérengzéseit, a kormányban a korrumpált török kormányonnyal való szövetségét kereken elítélte, míg másrészt a Balkán-félsziget keresztény lakóinak felszabadítását követelte.

Annyi zajos meeting helyeselte Gladstone programját, hogy a Derby-Disraeli kabinet, mely a kitörőfélben levő orosz-török háborúban a szultán pártjára készült állani, szándékát egyelőre elhalasztotta a több teljesen elejtette, bár másrészt Gladstone az ő orosz hajlamaival sokaknak rokonszenvét eljátszotta. 1878-iki ülészekon szokott szenvedélyességgel intézte támadásait a törökbarát kormány ellen, rosszalta melesleg az Afganisztán ellen indított céltalan háborút és Beaconsfield összes imperialisztikus politikáját.

1880. tavaszán a királynő Gladstone-t bízta meg a kabinet-alakítással. Ebben a miniszteriumban már a radikális frakciók is képviselve voltak, maga az új miniszterelnök pedig még a kincstár első lordjának állását és az alsóház vezetését is elvállalta. Mindjárt az új ülészek küszöbén kifejezte Gladstone gróf Károlyi Alajoshoz, az osztrák-magyar követhoz intézett levélben azon való sajnálkozását, hogy a választási küzdelem hevében Ferencz József császár és király állítólagos beavatkozását rosszalta: Ausztria tradícionális politikáját különösen a bosnyák okkupációt kárhözvontó szavaiból azonban egy betűt sem vonta vissza.

Az 1883—84-iki télen Afrikából érkező hírek a boerekkal kötött kedvezőtlen békéről, a mahdi győztes előnyomulásáról és elvégül a köztisztviselők álló Gordon pasa elestéről Anglia s a kabinet tekintélyére homályt borítottak. A felsőház és a közvélemény különösen azzal vádolta Gladstone-t, hogy Gordon megmentésére a szükséges lépéseket kellő

időben nem tette meg s még a királynő sem tiltakozta el emiatt nehezítését. A felsőház bizalmatlanságot is szavazott a kabinetnek, de az alsóház többsége most is hű maradt vezéréhez és a Gladstone által előterjesztett választási billt, mely újra több millióval szaporította a választók számát, szintén megszavazta. A lappangó válság mindazonáltal egyre jobban tizedelte a többség sorait és 1885. június 8-án a kabinet egy, a szesz italokra kivetett adó fölötti vitában az ad hoc szövetkezett konzervatívok és parnelliták áldozatául esett.

Ezzel Gladstone második miniszteriumának (1880—1885) vége szakadt.

Csak hogy az új miniszterelnök, Salisburynek sem mosolygott a szerencse és leköszönvén, Gladstone harmadszor is miniszter lett. Gladstone már programbeszédében is nyíltan a home-rule-t tüzte ki s napirendre, csak hogy ezzel a saját pártjában is homlást idézett elő. Mindazonáltal nem reitett vissza feladata nehézségeitől és április 8-án az alsóház asztalára tette le az első törvényjavaslatot az önálló ir parlament létesítése ügyében. Míg az ir képviselők ebben a billben egy szebb kor hajnalát üdvözölték, Ulster protestáns angol lakói szenvedélyesen kikeltek a bill ellen és Gladstone-nak az állami egység ellen irányuló veszedelmes merényletét kárhözvonták, az alsóházban egyre fogyott a liberálisok száma, úgy, hogy elvégül június 7-én a billt 341 szavazattal 311 ellenében elvetették. Gladstone erre a választókhoz appellált, de ezeknél sem talált többségre és erre visszavonult.

A királynő ekkor a grófi ranggal kínálta, de Gladstone nem fogadott el semmiféle kitüntetést és hajlott kora dacára legott lankadtilan tüzzel állott az ellenzék élére.

Salisbury bukása után 1892. augusztus 16-án alakult meg Gladstone negyedik miniszteriuma. A home rule-javaslatot lényegesen módosítva tette az alsóház asztalára.

Az Írországban lakó protestáns angolok egetverő tiltakozásai, a konzervatív párt kiméletlen támadásai és az ir képviselők önhasonlesó és megbízhatatlan magatartása dacára a 82 éves Gladstone nem tágitott és csüggedő pártjába oly erélyt tudott lehelni, hogy az alsóház a home-rule háromszoros olvasását 82 napi viharos viták után befogadta és magát a javaslatot 1893. szeptember 1-én, 301 : 267 szavazattal véglegesen elfogadta. Ámde Gladstone diadala mégis korai volt, mert a felsőház Salisbury vezérlete alatt szeptember 8-án 419 szavazattal 41 ellenében a billt elvetette. Gladstone és hívei e kihívásra azzal válaszoltak, hogy a károsnak és fölöslegesnek bizonyuló lordok háza eltörlését kezdték emlegetni; Gladstone egyébiránt a home-rule újabb tárgyalását a következő évre hagyta és ehelyett több más belügyi reformok tárgyalására hívta fel az alsóház figyelmét.

1894. tavaszán visszatérése egyre később, az a hír járta be Angliát, hogy az agg államférfiu szembetegsége következtében a magánéletbe készül visszalépni. És ez a hír igaznak bizonyult. Gladstone ugyan visszatért, de a falusi birtokára vonult, hol a jobb szemén támadt hályogot operáltatta; egyúttal azonban tudtára adta a Midlothiában gyűlésező híveinek, hogy nem tér többé vissza a parlamenti küzdőterre és július 7-én véglegesen búcsút mondott választóinak.

A királynő személyesen búcsuzott el a visszavonuló államférfiutól, a többi kitüntetés alól azonban Gladstone kivonta magát. A miniszterelnöki széket gróf Roseberryre hagyta, míg ő maga Hawardenben töltötte életének alkonyát.

Apróságok Gladstone-ról.

(Gladstone a konyhaművész.)

Az ingyenczmesterség általános nézet szerint a régi francia államférfiaknak volt kedves mellékstudiuma és XIV. Lajos minisztereitől kezdve Talleyrandig és a bécsi kongresszuson egybegyűlt többi nagystíli francia diplomatákig majdnem mind egyik kiváló ember nevét valami szörp vagy mártás vagy parfait őrzi a szakácsművészet bibliáiban. Gladstone is szerette az ingyenczség problémáit kutatni, noha nagy britek hagyományai erre nem mutattak neki példát. Valamint késő öregségében is

folyton azt hangoztatta, hogy minden szilárd falatot harminckétszer rágjon meg az ember (ez hozzátartozik a gourmet-pohár fenékiig való kiürítéséig), akkép már husz év előtt is egyszer szenzációs tanubizonyosságát adta kulináris tudományának.

A bolgár kegyetlenkedések idejében történt, hogy Angliában hatalmas meetingeket és clókelő felolvasásokat rendeztek az üldözött balkáni keresztények javára. Gladstone-t, aki természetesen vezére volt e mozgalmaknak, többek közt egy előkelő ladykból álló londoni női-kör kérte föl, hogy tartson a nagy humanitárius célra valami szabad előadást. A világhírű államférfiu aztán megígérte ezt, s a két és félsterlinges beléptijegyek mind elfogytak, a várva-várt este elkövetkezett, Gladstone megjelent a pódiumon és (könynyed meghajlás után persze) elmondta értekezésének címét:

„Adalékok a főzés művészetéhez.”

A báli ruhás ladyk, a Bath-rend jelenlevő lovagjai és a kincstár s az admirális lordjai csudálkoztak és gunyosan mosolyogtak ennek hallatára. Sebj, ez csak az első pillanat hatása volt. Husz év után ma, ha a legelőkelőbb angol társaságokban az ingyenczmesterség problémáiról vitakoznak, — állandó szokás a Gladstone akkori kijelentéseire, mint elfogadott szakvéleményre hivatkozni.

(A parlament itélőképessége.)

Két utolsó parlamenti beszédével óriási sikert aratott Gladstone. A speaker kivételével tisztelet és egyre fokozódó bámulata jelölül pártkülönbség nélkül felállt az egész angol parlament és úgy tapsolt a nagy aggastyának. Az utolsó szó után csaknem a tenyerükön vitték ki Gladstone-t fellekesült törvényhozótársai az ülésteremből. „Ezek az eszmék! Ez a bölcsesség a politikában!” — kiáltozta a sok tiszteletreméltó esquire.

— Kérem — mondta Gladstone az előcsarnokban — e tüntetés mélyen meghat. Az eszmék, a politikai bölcsesség valóban óriási erő. Csak azt nem tudom, hogy hatvankét esztendő előtt, mikor huszonhárom éves koromban ugyanezeket mondtam a parlamentben, hogy akkor miért hagytam a Házat hidegen és beszédemet miért mondták a folyosókon unalmasnak?!!!

Azzal kibuzta zsebéből az 1883-ik évben elmondott beszédet elsárgult fakó kéziratban. Az illető passzusok valóban szóról-szóra megegyeztek.

(Gladstone és a rendőr.)

A nagy öreg valamelyik rokona sehogysem tudott kivergődni a londoni színházak egyik aranypókjának hálójából. A végén a bácsihoz fordult, akinek a hivatása a meggyőzés; hátha azt a mackacs kis színésznőt is meg tudja győzni.

Gladstone magára vállalta ezt a nehezebb fajta diplomáciai megbízást:

— Majd beszélék vele!

S estére odahajtatott a színházhoz. Egyenest az öltözőbe ment a szép színésznőhöz, aki eléggé angol volt, hogy a maga öltözőjében ne ismerjen nagyobb urat magánál. A magas látogatás csöppet sem imponált neki. S mikor Gladstone a ravaszság ezer apró fegyverével próbálta elhatározásában megingatni, a színésznő hidegen szólt hozzá:

— Mylord, engem egy fiatal diák hamarabb győz meg, mint egy öreg miniszterelnök:

A végén Gladstone fenyegetőzni is próbált:

— Kisasszony, a világtörténelem tud rá példát, hogy a hatalom bizonyos csomókat, ha megoldani nem tudta, egyszerűen elvágott.

A színésznő azonban nem ijedt meg a miniszterelnök fenyegetésétől, hanem egy rendőrt szólított elő. S mikor a rendőr betopogott az öltözőbe, így szólt hozzá:

— Rendőr, mentsem meg engem ennek az urnak a tolokodásától!

S a rendőr botjával megérintette Anglia miniszterelnökét. Gladstone pedig engedelmesskedett. Szó nélkül követte a rendőrt, csak künn az utcán kérdezte meg tőle:

— Tudja-e, hogy ki vagyok én!

— Tudom. Mr. Gladstone, a miniszterelnök! Gladstone nem minden csodálkozás nélkül nézett a kötelességtudó emberre, aztán némán követte a rendőrségre...

A részvét.

London, május 19.

Viktória királynő sajátkezűleg írott levélben fejezte ki részvétét Gladstone családjának. A walesi herceg is küldött részvét-nyilatkozatot.

London, május 19.

(Alsóház.) A ház zsúfolva van. Balfour a kincstár első lordja az ülés elején felemelkedik (valamennyi képviselő leveszi kalapját) és azt mondja, úgy véli, a Ház egyetért vele abban, hogy Gladstone emléke iránt, akinek fényes pályafutása befejezést ért, üléseinek elnapolásával rója le tiszteletét. Holnap feliratot fog indítványozni a koronához, hogy Gladstone-t állami költségen a westminsteri apátság sírboltjába temessék el és emléket állítsanak neki e felirással:

Elismerésül a nagy érdemeknek.

Harcourt az elnapolás mellett nyilatkozik, ami azonnal megtörténik.

London, május 19.

Gladstone halálát az egész országban nemzeti veszteségnek tekintik. Valamennyi lap gyászkeretben jelent meg és mind meleghangú cikket szentel az elhunyt emlékének. Általános az az óhaj, hogy a holttestet a westminsteri apátság sírboltjába temessék. A középületeken és sok magánházon gyászlobogó leng. Gladstone özvegye a királynőtől, a walesi hercegtől és a királyi ház többi tagjaitól részvétiratokat kapott.

Páris, május 19.

Faure köztársasági elnök Gladstone özvegyének kifejezte férje elhunyt alkalmából részvétét.

Bukarest, május 19.

Gladstone halála alkalmából a képviselőház egyhangulag részvétét fejezte ki az elhunyt államférfi családja előtt. Gladstone Romániának díszpolgára volt.

Szófia, május 19.

Gladstone halála Bulgáriában általános részvétet keltett. Stoilov miniszterelnök a kormány nevében részvétáviratot küldött Gladstone özvegyének. A hírlapok gyászkeretbe foglalt cikkekben emlékeznek meg az elhunyt államférfiről.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése van.

A képviselőház nyári szünete. A képviselőház, dacára annak, hogy az összes tárgyalási anyag csak néhány apróbb javaslat, amelyek közül egy se fog nagyobb vitát előidézni, — mint biztos forrásból halljuk, — június vége előtt nem fog nyári szünetre szétoszolni.

Gróf Kanitz és Goldberger a kiegyezésről. Gróf Kanitz, a német agráriusok híres vezére és Goldberger porosz kereskedelmi titkos tanácsos, a berlini iparegyesület elnöke a „Budapesti Hírlap”-ban véleményt nyilvánított arról a helyzetről, ha Ausztria és Magyarország közgazdasági elkülönítése bekövetkeznék. Ennek a két kiváló szaktekintélynek a bírálata Magyarországra nézve biztató és barátságos, az osztrákokra nézve pesszimistikus.

Gróf Kanitz azt mondja, hogy az Ausztria és Magyarország között fennálló vámunió megszűnése Ausztriára nézve végzetes csapás volna. Az osztrák ipar nemcsak a magyar fogyasztási piacot vesztené el, hanem elvesztené az egész Keletet, holott az osztrák ipari fejlődésnek egyedül a Kelet és a Földközi-tenger a természetes iránya. Ha tehát ettől Ausztriát Magyarország kedvező geográfiai helyzeténél fogva a jövőben elválna, úgy az egyértelmű lenne az osztrák ipar teljes elpusztulásával. A vámunió megszűnése erőszakos jellegű hatásokat szűnne Magyarországon is, de ezek a hatások, Kanitz nézete szerint, nem is hasonlíthatók azokhoz a károkhöz, amelyeket Ausztria szenvedne. Ausztria és Magyarország között nem képzhet el vámháborút. Ennélfogva a magyar nyeresterményekre kivetett vám volna

az egyedüli akadály az ausztriai piac megtartásának. Mivel azonban Magyarország geográfiai fekvése a kivétel számára a lehető legkedvezőbb, a kivétel Ausztria felé háromnegyedrészen magyar vámvonalon történik, az osztrák vámot egy helyesen alkalmazott tarifapolitika legnagyobb részben paralizálhatná. A vámunió megszűnése esetén a magyar ipar rohamosan fejlődne és a belső szükségletek kielégítése után nagy erővel és expanzív hatással fog utat törni magának — a Keleten! Politika szempontból azonban kívánatosnak tartaná a mai állapotnak, a vámközösségnek a fenntartását.

Goldberger nézete az, hogy a külön vámterület mindkét országra nézve gyökeres rázkódást jelent. Határozottan Magyarországot tartja erősnak. Ausztria sohasem természetizta a nyersanyagot, amelyet elfogyaszt, míg Magyarország ipara a kedvező konjunkturák alapján a legnagyobb fejlődésre képes. Külön vámterület esetén a magyar iparfejlődés amerikai jellegűvé válna. A magyarok nem is sejtik, hogy a német tőke hogy özönlené el Magyarországot, anélkül azonban, hogy ez által Magyarország gazdasági függésbe jutna. A német tőke segítségével megteremtett ipar nemzeti maradna. Ausztria ipara előbb-utóbb minden körülmények között el fogja veszteni a magyar fogyasztási piacot. Külön vámterület esetén az osztrák ipar versenyképességét nem tarthatja fenn. Kizártnak tartja, hogy a magyar nyerestermények az osztrák fogyasztási piacot elveszteni. A magyar nyeresterményeknek Ausztria természetes piacza, míg az osztrák ipar csak a mesterséges védelemmel tartható fenn Magyarországon. A vámháborút pedig e két ország között — különösen Ausztria érdekében — kizártnak tartja.

A magyar liturgia. Mai számunkban közöltük Wolafka Nándor debreczeni püspök-plébánosnak a magyar görög-katolikusok ügyében tett nyilatkozatát. Wolafka azt mondta tudósítónknak, hogy Firczak püspök egyik levelében azt írta, hogy a pápa nem ellenzi a magyar liturgiát. Erre vonatkozólag Firczak püspök ma Ungvárról a következőket táviratozta:

Ungvár, május 19.

Böszörményben a kerületi papságnak adott válaszon kívül ez ügyben senkinek sem nyilatkoztam.

Firczak,
püspök.

Fenyvessy Ferencz beszámolója. Páparól táviratozók: Dr. Fenyvessy Ferencz Veszprém vármegye ujonan kinevezett főispánja, Pápa város képviselőségéről történt lemondása következtében ma tartotta meg volt választói előtt beszámolóbeszédét. A választóközönség nagy lelkesedéssel fogadta az utóbbi évek minden jelentősebb politikai mozzanatára kiterjedő hatásos beszédét. Fenyvessy beszéde végén elbucuzott választóitól, leirhatatlan lelkesedést keltve azzal a kijelentésével, hogy amennyire hivatalos teendői engedik, továbbra is megmarad pápának. Pápa város polgársága részéről Mészáros Károly polgármester és Sült József királyi tanácsos tolmácsolták a népszerű főispán iránt mindenkor érzett szeretet és ragaszkodás szavait. Ugyancsak a mai napon rendkívül népes értekezletet tartott, a pápai szabadelvű párt is, mely Sült József királyi tanácsos elnöke alatt megalakulván, egyhangulag dr. Hegedűs Lorántot kiáltotta ki a szabadelvű párt képviselőjelöltjévé, kit nagy küldöttség fog programbeszédének elmondására meghívni.

Az osztrák delegáció.

(A költségvetési bizottság ülése.)

Az osztrák delegáció költségvetési bizottsága Chlumetzky elnöklése alatt ma délelőtt ülést tartott.

Dumba előadó felolvasta a külügyminisztérium előterjesztéseire vonatkozó jelentést, amelyet a bizottság változatlanul elfogadott.

A jelentés ismétli a külügyminiszter exposéjában foglalt nyilatkozatokat a végső passzusában ezeket mondja:

„A költségvetési bizottság a külügyminiszter nyilatkozatait élénk megnyugvással fogadta és azokért — a felvetett kérdéseknek beható és sajo-

ruan tárgyilagos megbeszélése után — a béke folytonos fentartására irányuló politikája folytán, valamint kereskedelmi és ipari érdekeink meleg és erélyes istápolásáért teljes bizalmát, elismerését és köszönetét fejezi ki.”

Ezután a tengerészeti költségvetést tárgyalták.

Gróf Zedtwitz előadó ismertette a költségvetést.

Gróf Störgkh, Dumba és herceg Lobkowitz kérdéseire báró Spaun altengernagy tengerészeti parancsnok kijelenti, hogy a pólai tengerészeti népfőiskolát most bővítik ki és az építkezést még ebben az évben befejezik s ekkor teljesen meg fog felelni az igényeknek. Egy tengerészeti főreáliskola építését a tengerészeti kormány el nem határozhatja, mert erre eddig szükség nincs s a költségek sem állanak rendelkezésre. A fennálló állami gimnázium teljesen kielégíti az igényeket, mert ebből át lehet lépni a tengerészeti akadémiába. Ami a pólai vízhiányt illeti, gondoskodva van arról, hogy a helyőrség most már elegendő vízzel láttassék el. Új forrásokat nyitottak meg és az építkezés kellő ellenőrzés mellett javában folyik. Störgkhnek azt válaszolja, hogy az általa jelzett kimutatásban tévedés van, mert ott egyes olyan tengerészeti cikkek vannak felsorolva, amelyeket a tengerészeti kormány sohasem a külföldön szerzett be. Általában a szükségletet lehetőleg mindig a belső forrásból szerzik be. Ezután a krétai blokádról ad felvilágosítást. A „Taurus” hajó még teljesen megfelel céljának és egyelőre nem szükséges azt felváltani. Meglehet, hogy a jövő évben felveszi a költségvetésbe egy új hajónak a költségeit. A dalmát helytartó rendelkezésére álló „Andreas Hofer” nevű hajó elhasznált állapotban van és ennek a pótlásáról még nem gondoskodtak.

Gróf Störgkh az altengernagynak készséges felvilágosításáért köszönetet mond.

Ezután a haditengerészeti költségvetést változatlanul elfogadták.

Az összes javaslatok és előterjesztések előadójával Dumba delegátust választották meg. Ezzel a bizottság befejezte érdemleges munkáját.

Végül gróf Vetter Chlumetzky elnöknek farszavaiért köszönetet mondott.

Az osztrák delegáció a jövő hétfőn délelőtt tíz órákor teljes ülést tart. Napirend: a külügyminisztérium előterjesztése és a megszállási hitel.

KÜLFÖLD.

Az oroszok terjeszkedése. Odesszai lapok jelentik, hogy a „Scandia” német gőzhajóval az ujonan alakult 11. és 12. kelet-szibíriai vadász-zászlóalj 1826 embere és 66 tiszte keletre indult. Mussin-Puskin, az odesszai katonai kerület vezénylő tábornoka és a hatóságok fejei a távozó csapatok elindulásánál jelen voltak. A tábornok a csapatokhoz beszédet intézett; az odesszai előjáróság pedig szent képet ajándékozott nekik. A „Scandia”-val egyidejűleg az önkéntes flotta „Wladimir” gőzhajója is elindult a távol keletre 30 tiszttel, 487 ujonccsal, 11 régibb katonával, 65 matrózzal és 185 tartalékkal és pedig Wladiwostokba. A „Scandia” 70000 pud, a „Wladimir”-on 36000 pud rakomány volt. A „Kronstadtsky Westnik” szerint május 21-én Port-Arthurba 124 matróz, továbbá Wladiwostokba és a Pacific-hajóraj részére 42 matróz indult el egy hadnagy vezetésével. Taschkendben a turkesztáni katonai kerület törzskaránál a hindostáni nyelv tanítására tanfolyamot nyitottak, melyet 12 tiszt hallgat.

Szerbek és bolgárok. Az egyenetlenkedés és ellenségeskedés a két balkáni ország között napról-napra nő. A legkisebb ok elegendő volna, hogy az ideig-óráig helyreállt békét heves támadás és háború váltsa fel, ha a két ellenséges fél attól nem tartana, hogy az okozott békétlenségért a nagyhatalmak haragját is magára vonná. Tegnap végleg elintézték egy dolgot, mely jellemzi a rossz viszonyt. Két év előtt történt ugyanis, hogy egy Naumov nevű bolgár kereskedelmi utazó Szerbia Risztovác nevű községébe érkezett Bulgáriából. Midőn a vámhivatalnokok podgyaszt megvámolás céljából megvizsgálni akarták, Naumov ez ellen tiltakozott, hivatkozván a nemzetközi egyezményre, hogy más állam küldöttjének holmija vámentes. A hivatalnok, ki e rendeletet nem ismerte, a bolgár ágens holmiját lepecsételte egyelőre és a miniszterhez fordult felvilágosításért és utasításért. Míg ez tör-

tént, azalatt a dolgról a hír visszajutott Bulgáriába is, természetesen megtoldva azzal, hogy Naumov ládait felbontották és abból a szerbek fontos állami okmányokat elloptak. A bolgár újságok a leghévesebb támadást intézték a szerbek ellen; a szerb újságok persze nem maradtak adósok és így kölcsönösen a legnagyobb sértésekkel illették egymást, olyannyira, hogy Belgrádban már a háboru megizénéséről beszéltek. Végre Oroszország kérdést intézett Belgrádba az ügy mibenléte iránt és azt az óhaját nyilvánította, hogy az ügy mielőbb békés uton elintéztessék.

Az amerikai háboru.

(Távirati tudósítások.)

A hevesvérű yankeek nincsenek megelégedve a háboru menetével. Furesának tartják azt, hogy civil emberek dirigálják a katonaságot s azt kívánják, hogy a hadügyminiszter adja át a helyét másnak. Az első napok lázas optimizmusából már kezdnek az amerikaiak kijózanodni s kezdik belátni, hogy pénzzel sok mindent meg lehet csinálni, de például betanult hadsereget és hajóhadat máról holnapra elővarázsolni nem lehet.

Hadserege ma sincs az Uniónak, ami pedig van, annyit sem ér, hogy Kubát és a Filippini szigeteket annektálni lehetne vele.

Azért persze az amerikaiak erősen árulják a Filippini szigeteket, különösen Angliának és Japánnak, pedig még a kezökben sincs.

A hadihajóraj is nagyon elégtelennek bizonyult arra, hogy oly rengeteg vízterületet, mint aminő a jelenlegi háboruskodások területe, csak felületesen is dominálni képes volna.

Történni nem történt semmi, a hajók a havannai öböl állítólagos blokádját figyelembe se veszik és zavartalanul járnak a kikötőben ki és be.

A mai nap során beérkezett távirataink a következők:

Az új spanyol kabinet.

Madrid, május 19.

Az új miniszterek értekezletet tartottak, mely után Sagasta táviratban kérte Leon Castillót, hogy jöjjön Madridba és vegye át a külügyi tárczát. Erre az új miniszterek a régens-királynő kezeibe letették az esküt.

Madrid, május 19.

Az új miniszterek már átvették hivatalaikat. Castillo eddigi párisi követet szombatra ide várják. A sajtó hevesen támadja a hongkongi kormányt, mert megengedte az amerikai hajóknak, hogy szenet vegyenek fel és nem tiltotta meg a Filippini-szigetektől való felkelővezéreknek az elutazást. Azon is csodálkoznak, hogy Anglia nem szegült ellene annak, hogy az amerikaiak a kubai kábel szétrágják. A „Correspondencia“ gibraltári távirata azt mondja, hogy az Anglia és az Egyesült Államok közti szövetségről szóló híresztelések következtében a spanyolok visszavonják letételeiket az ottani hitelintézetből.

A vörös könyv.

Madrid, május 18.

A vörös könyvet közzétették és holnap szétosztják; a könyv a Spanyolország és az Egyesült-Államok közötti fenforgó ügyekre vonatkozó diplomáciai okiratokat tartalmazza Woodford amerikai követnek St.-Sebastianba érkezésétől az ellenségeskedések kitöréséig. A kubai háboru kitörése utáni időből kelt okiratokat nem hozták nyilvánosságra.

Az amerikaiak elégedetlenkednek.

New-York, május 19.

A czéltalan és tervtelen hadviselés miatt az elégtelenség mind jobban növekedik. Mindenki kifogásolja, hogy a politikusok vezetik a katonai operációkat ahelyett, hogy ezt a fel-

adatot a katonáknak engednék át. Általános az az óhaj, hogy a hadügyminiszter mielőbb adja át a helyét másnak.

Alkudozás a medve bőrére.

Washington, május 19.

A japán követ tegnap kihallgatáson volt Mac Kinleynél és kijelentette, hogy Japán hajlandó a Philippini-szigeteket megvenni, ha Amerika a háboru után el akarja azokat adni.

Washington, május 19.

Hoshi japán követ tegnap meglátogatta a tengerészeti és a hadügyi minisztert, hogy a japán képviselők számára az amerikai hadműveletek megfigyelése céljából az engedélyt kieszközölje és formálisan megczáfolta ez alkalommal azt a hírt, mintha Japán a Filippini-szigeteket Amerika által való megszállása ellen tiltakozni szándékoznék. Japánnak természetesen mindabban, ami a Filippini-szigetekre vonatkozik, nagy érdeke van, mint-hogy ott számos japán lakik és a szigetek a japán hirodalommal földrajzilag össze vannak kötve. Japán azonban a legesekélyebb szándékat sem mutatja, hogy a jelenlegi eseményekbe beavatkozzék.

A „Mária Terézia“ utja.

Gibraltár, május 19.

A „Kaiserin und Königin Maria Theresia“ osztrák-magyar torpedónaszád tegnap este ideérkezett. A hajón minden rendben van.

A „Geyer“ a havannai öbölben.

Havanna, május 19.

A „Geyer“ német ezirkálójó ma ideérkezett. Amikor a „Geyer“ az amerikai blokádhajóraj mellett elhaladt, sem ágyulövésekkel, sem lobogóval nem tisztelegtek egymásnak. A hajónak az öbölbe való befutásánál megtörtént a szokásos tisztelgés. Röviddel ezután a kapitány partra szállt és meglátogatta Blanco fő kormányzót, Manterola tábornokot és a kubai miniszterelnököt. Mind a három látogatás igen barátságos jellegű volt és hosszú ideig tartott. A spanyol méltóságok azután viszonzták a látogatást.

Hasztalan lövöldözés.

Madrid, május 19.

Három amerikai hajó tegnap St. Jago de Cuba egy erődjére lőtt, kárt azonban nem tettek, mivel a lövedékek a tulságos nagy távolság miatt a szárazföldet el nem érhették.

A hadihajók mozdulatai.

London, május 19.

Amint a Reuter-ügynökség Gibraltárból jelenti, a Cadixnál egyesült spanyol hajóraj készen áll az elindulásra. Azt hiszik, hogy e hó végén 11.000 emberből álló expedícióval fog a Filippini-szigetekre elindulni.

Washington, május 19.

Long tengerészeti miniszter ma délután kijelentette, hogy az „Oregon“ hadihajó biztonságban van, de nem tartja alkalomszerűnek a helyét megjelölni, ahol jelenleg tartózkodik.

TÁVIRATOK.

Anglia külpolitikája.

Szt-Pétervár, május 19. A „Novosti“ azt hiszi, hogy amíg Salisbury áll az angol kabinet élén, addig Angolország nem fog más nagyhatalommal szövetségre lépni. A lap azt hiszi, hogy abban a pillanatban, amelyben Európa arról értesül, hogy Angolország politikai szövetséget kötött, ez mindenesetre azt jelentené, hogy a háboru kérdése a szándék teréről a gyakorlati előkészületekre tért át. De senki sem kívánja, hogy ilyesmi megtörténjék.

Egy volt miniszterelnök halála.

Athén, május 19. Sotiropulo volt miniszterelnök meghalt.

Chamberlain beszédének hatása.

London, május 19. A Reuter-ügynökség jelenti Yokohamából: A japán sajtó Chamberlain beszédéről szólva, azt hiszi, hogy elérkezett az ideje az Angliával való szövetségnek. A két irányadó lap azonban mindezeig hallgat a kérdésről.

A kelet-ázsiai kérdés.

Berlin, május 19. Kiao-Csao öbölre vonatkozó, márczius 6-án Pekingben aláírt német-kínai szerződés ratifikációit Bülow államtitkár és a kínai követ Berlinben, a külügyi hivatalban kicserélték.

Henrik herceg Pekingben.

Peking, május 18. Henrik porosz herceg tegnap részt vett az angol követ bálján. Az estély, amelyhez a herceg saját vonós-zenekarát bocsátotta rendelkezésre, fényes volt. A Pekingben lévő európaiak megjelentek. A herceg ma meglátogatta a Czung-li-Yament.

A török-német barátság.

Konstantinápoly, május 19. Azt mondják, hogy a szultán a német császár két legidősebb fiának az Ozmán házirendet szándékozik ádoományozni és külön kiküldött által átnyújtatni. Ezt a küldetést valószínűleg Abdulla h pasára fogják bízni.

Wei-Hai-Wei kiürítése.

Sanghai, május 18. Wei-Hai-Weinek kiürítése a japánok által tegnap kezdődött és azt e hó 23-dikáig be akarják fejezni.

Összeütközés a tengeren.

Plymouth, május 19. A „Sunfish“ angol torpedó-vadászhajó a tengerszorosban összeütközött egy kétürbőcsos hajóval, amely elmerült. A „Sunfish“ az elején léket kapott.

Katasztrófák.

Chartres, május 19. Az éjjel a Chartres mellett fekvő Puisse-Doré faluban nagy tüzvész pusztított. 22 ház a csürökkal és az egész terméssel együtt elpusztult. 5 ember, köztük 3 gyermek életét veszítette.

Cagliari, május 19. Ma borzasztó ciklon dult itt, amelyet jégeső kísért. Az utcák a víz mint egy rohanó patak száguldott. A víz sok házat elöntött. Emberéletben nem esett kár. A tűzoltóság erősen dolgozik, hogy a házakat a méternyi jég alól kiszabadítsa.

A kolera.

London, május 19. A Reuter-ügynökség jelenti Kalkuttából: A két utolsó napon nem volt kolera-eset. A halálozás az átlag alatt áll. A város ismét visszanyeri rendes képét.

HIREK.

Zichy Antal meghalt.

Zichy Antal, a főrendiház tagja, a Tudományos Akadémia nyelv- és széptudományi osztályának elnöke, a veterán író és előkelő politikus, ma reggel 9/45-kor nehéz szenvedések után meghalt. Zichy Antal ahhoz a réginék mondott, de mindvégig ifjúnak maradt gardához tartozott, mely az új Magyarország születésének nemcsak politikai értelemben volt tanuja, hanem a szellemi élet átalakulásában is munkát vállalt és a kettős irányu tevékenységben évtizedek után sem lankad meg, hanem irányt mutat és bölcs szokat hallat, történeti jogára, a tapasztalatra hivatkozván. Az erők egyensulya nem engedi meg, hogy az ilyen kétfelé ágazó munka hőse vezér legyen egyik vagy másik irányban, de a talentumnak és a jellemnek az a nagysága, mely Zichy Antalt ékesítette, a közélet legelőkelőbb alakjai közé emelte őt, többi kiváló társaihoz hasonlóan.

Hetvénöt esztendőét ért meg. A Zichyek köznemesi ágából származott, e tipikusan magyar jellegű nemzetségből, mely a táblabíróerényeket kiváló művészi és tudományos érzékkel párosítja. S míg öcscsének, a nagy festőnek, Zichy Mihálynak már kora ifjúságában nagy birodalmában, az egész világban adott indigenátust a művészet istene; addig Zichy Antal a szűkebb, de drágább magya

haza regenerátorai között tűnt fel ötven év előtt. Moson vármegyéből kerül fel képviselőnek az első magyar parlamentbe 1848-ban: az akkori ifjú nemzedék lelkesülttségével eltelve, de már is jóval nagyobb készséggel, mint kortársainak nagy csoportja. Somssich Pálnál volt előbb patvarián; onnan hozza azt a mérsékletet, melyet a szabadságharc éveiben is megtartott, a debreczeni országgyűlésen is a békepárthoz csatlakozván Irányi Dániellel, Jókaival együtt. Az elnyomatás idejében azután neki is része van az előzetesben. Magányát később irodalmi tanulmányoknak és a költészetnek szenteli, folytatván azt, amit már a negyedik előtt akkori szépirodalmi lapjainkban megkezdett s amire öreg korában sem lett hűtellené. Militavit non sine gloria. Elbeszéléseit, klasszikus formájú, de erősen nemzeti hangulatú verseit, e tiszta lírai fuvallatokat kegyelettel olvasta a jelen nemzedéke is.

Ez önálló irodalmi tevékenység mellett a nyugati műveltség termékei is megragadják lelkét. A klasszikusok szeretetén kívül, mit a Horácius szatiráinak fordítása bizonyít, első sorban az angol literatúra felé vonzódik. Lefordítja Macaulaynek nagy munkáit, mi akkoriban természetes munkakör; a magyar nemzeti kedélytől annyira távolesó angol szellemet a politikai felfogás közössége kedvelteti meg azzal a nemzedékkel, mely veszni látta a legbecsebb kincsét, a nemzeti létet és a nemzeti karakteren épült szabadságot. Anglia példát és vizsgálatást nyújt alkotmányában, sok százados történetében és ephemer politikai rokon-szenvében. Zichy Antal kedvvel végzi munkáját és lelkébe minden időkre felszívja az angol elméleteket; a központi hatalomnak a helyi autonómiával való együttműködését, mint egyedül üdvözítő doktrínát, melyet még harmincz évvel később is, a közigazgatási reformjavaslat alkalmával szóban és írásban hirdet; továbbá a szabadságnak azt a bölcs magyarázatát, mely nem engedi meg, hogy ez a folyamat méltóságával haladó forgalom összetévesztessék a rohanó hegyi patakkal, a radikálizmussal. Ilyen volt Zichy Antal, az öt ciklusban megválasztott képviselő, a későbbi főrend, a politikus.

Az Akadémia volt a másik küzdő porondja a megboldogultnak. A fényes multu intézetet ő állandóan nagyra tartotta és bizott ez előkelő fórumnak kiváló nemzeti hivatásában és munkaképességében. Azoknak sorában állván, akik a halbatatlanok közé sok évi irodalmi munkásság alapján jutottak be és így kötelezőnek tartotta e munkásság folytatását. Nem is említve publicisztikai működését, a Kemény Zsigmond régi „Pesti Napló”-jának régi újságírója az alatt a harmincznyolcz év alatt, hogy tagja volt az Akadémiának, megírta Széchenyi tanulmányait és Lessing-fordítását, emlékbeszédekkel és esszéekkel és egyéb kisebb szépirodalmi dolgozatokkal is gyarapítván munkásságát.

Tartalmas, példás és tiszteletreméltó életének ma vége szakadt. Emléke mindnyájunké.

Április elején egy este a Nemzeti Kaszinóban volt Zichy Antal és amikor hazafelé készülődött, elcsuszott a lépcsőn. Nagyon megütötte magát, elájult s eszméletlen állapotban vitték a Wesselényi-utca 68. száma alatt levő lakására. Nyomban hívták dr. Farkas László főorvost, aki enyhébb természetű agyrázkódást konstatait és remélte, hogy ha komplikáció nem lesz, a beteget megmentheti. Három héttel ezelőtt azonban tüdőlobja támadt a betegnek s néhány nap múlva már a tüdővízenyő tünetei mutatkoztak. Felesége és a Vörös kereszt-kórház egyik ápolónője folyton az ágya mellett volt s kezelőorvosa, dr. Farkas László naponként kétszer-háromszor is meglátogatta.

Zichy Antal már ekkor tudta, hogy a betegsége halálos, s mintha bele is nyugodott volna a változhatatlanba, csak a feleségét vigasztalta, hátorította mindig.

Néhány nappal ezelőtt magához kérette jogi tanácsosát, Farnady Józsefet, megcsináltatta a végrendeletét és megbízta Farnadyt a végrendelet végrehajtásával.

Amint értesülünk, egyik házat az Akadémiának, a másikat a fővárosnak hagyományozta. Egyéb ingatlanait és más vagyonát özvegye és unokaöccse, Zichy Miklós, örökölték. Végül nagyobb összeget hagyott különféle jótékony célokra is.

A beteg állapota tegnapelőtt fordult válságosra, elkövetkezett az agónia és Zichy elvesztette eszméletét. Néha-néha felocsudott ugyan, de csak rövid időre. Az éjjel 11 óra tájban már a szíve is alig dobogott, egyszer valóságosan megszűnt az érverése és hozzátartozói azt hitték, hogy meghalt.

Éppen ekkor jött dr. Farkas László, két óra hosszáig ott volt a beteg mellett s távozásakor megmondotta, hogy a katasztrófa már nagyon rövid idő alatt bekövetkezik. A haldokló szobájában ekkor a hitvese, az ápolónő, a házgonnok és annak felesége voltak. Ötödfél óra tájban egyre halkabb lett a haldokló hörgése és 3/5-kor egy nagyot sóhajtott és örökre lehunyta a szemét.

A halál híre már kora reggel elterjedt az egész fővárosban, az Akadémia, a főrendiház, a Nemzeti Kaszinó kitézte a gyászlobogót. A katasztrófáról ma délelőtt táviratban értesítették Zichy Mihályt, az elhunyt öccsét, aki most Nizza-ban időzik.

A halottat délben ravatalra tették. Szombaton délután 4 órakor beszentelik és este Somogygyébe, Zala községbe viszik, ahol vasárnap délelőtt helyezik örök nyugalomra a Zichy-család mauzoleumában.

Az Akadémia testületileg vesz részt a gyászszertartáson. Szász Károly püspök mondja a gyászbeszédet, az Akadémia nevében koszorút tesz a ravatalra s a gyászestéről külön jelentést ad ki.

Lapunk mai száma 12 oldal.

— **Bismarck beteg.** Berlinből táviratozzák: A „Kleines Journal” szerint Bismarck megbetegedett. Dr. Schweningert, Bismarck herceg háziorvosát táviratilag Friedrichsruheba hívták.

— **Bayer Antal keze.** Akik ma délután az állatkertben a medvék kezeze körül álldogáltak, borzalmas jelenetnek voltak tanui. Egy Bayer Antal nevű pallér nagyon érdeklődött a jegesmedvék iránt és nagyon közel talált menni ezek ketrechéhez. Az egyik medvével incselkedni kezdett és így történt, hogy a jegesmedve Bayer Antalnak jobb kezefejét leharapta és megette. A szerencsétlen embert, aki a nagy fájdalomtól elájult, a Rókusba szállították.

— **Kézilógó.** Herczeg Eszterházy Miklós eljegyezte Cziráky Margit grófnőt. Az 1869-ben született dr. Eszterházy Miklós legidősebb fia az Eszterházy hercegi ág fejének, Eszterházy Pál hercegnek, míg a menyasszony az arisztokrácia egyik legbájosabb hölgye, gróf Cziráky Antalnak, a főrendiház tagjának és néhai nejének, gróf Eszterházy Alice-nek leánya. Eszterházy Miklós herceg, aki tartalékos huszárhadnagy, jogügyi tanulmányainak befejezése után Sopron megye közigazgatásában vett részt, ahol ekkor atyja, herceg Eszterházy Pál volt a főispán és nagy műveltségével és szeretetreméltóságával nagy népszerűségre tett szert. A fiatal jegyesek ma délután megjelentek a versenyterén, ahol az egész arisztokrácia sietett nekik szívből gratulálni. Az eljegyzés csak ma délben volt s a szép menyasszonyt fia nevében herceg Eszterházy Pál kérte meg.

— **Kossuth Ferenc a Nemzeti Kaszinóban.** Kossuth Ferenc országgyűlési képviselőt a Nemzeti Kaszinó választmánya tegnapi ülésében Beöthy Ákos és Tisza Kálmán felszólalása után, titkos szavazással egyhangulag a Kaszinó rendes tagjai közé felvette. Kossuth Ferencet tudvalegőleg báró Atzél Béla ajánlotta.

— **Személyi hírek.** Ferenc Ferdinánd főherceg, aki a szombaton tartandó csapatszemplére Budapestre érkezik, a királyi várak vendéglakoszályába fog szállani. — **Volszából táviratozzák:** A luxemburgi nagyherceg és neje tegnap három havi tartózkodás után Abbaizából elutazott.

— **Tűz a Pálffy-kaszárnyában.** A külső kerepesi-utzi Pálffy-kaszárnyában ma délután egy órakor veteszedelmes tűz támadt. Kigyuladt az egyik istálló padlása s az ott felhalmozott széna a tetővel együtt elpusztult. Az istállóban ötven kincstári

ló volt, amelyeket csak nagy bajjal menthettek meg. Öt többé-kevésbé súlyosan meg is sérült. A tüzet a katonaság és a tűzoltóság egyforma erőmegfeszítéssel oltotta, de az istállóból alig maradt más épségben, mint a négy fal. Oltás közben Fábry Pál tűzoltó, Urbige Sándor köztűzer és Mayer Károly tűzerőrmester meg is égtek magukat, de a mentők hamarosan bekötötték sebeiket s egyet sem kellett közlők kórházba szállítani. Hogy a tűz miként keletkezett, még nem tudják.

— **Palota-avatás.** Báró Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter ma délelőtt fél 10 órakor külön vonaton a kereskedelmi és iparkamarai új épület felavatására Aradra érkezett. Kisérteében voltak Ludwigh Gyula, Szalai Péter, Péterffy Lajos és Sztéry József miniszteri tanácsosok. Vörös államtitkár táviratban mentette ki magát. Salacz Gyula polgármester fogadta az összes hazai kamarák küldötteivel a minisztert. A bevonulás a fellobogózott városba ötven hintón történt. A miniszter a városba érkezése után nyomban a küldöttségeket fogadta, megjelentek az egyházak, a katonaság, a hatóságok, testületek, iparosok, kamarák küldöttei. Pontban 12 órakor kezdődött a felavatás. Kristyori kamarai elnök megnyitotta a diszgyűlést és a minisztert küldöttség útján hívta meg. Dániel miniszter hosszú beszédet mondott, melyben kiemelte, hogy a kamara jövő működésének biztos alapot teremtett új épületével. Kiemelte, hogy a kamarák a szocializmus ellen a szellem fegyverével harcoljanak, ne vonják meg tőlük a tanácskozás jogát, ha maguk dolgában törvényes uton s rendes eszközökkel tanácskoznak; legyen a kamara segélyükre felvilágosítással. Marschall titkár záróbeszédét után 300 terítékű banket volt. A főispán a királyt, Kristyori elnök a minisztert éltette. A miniszter kiváló súlyt helyez arra, hogy az anyagi függetlenség a politikai függetlenséggel párosuljon. Az eszéki kamara elnöke a horvát-magyar testvériséget élteti. Ötör a miniszter külön vonattal elutazott.

— **Halottsonkítók.** A belgrádi újságok nagy részletességgel írnak egy hajmeresztő dologról, mely a negotini kerület Jabukovac nevű községében történt. Nemrég ugyanis meghalt ott egy parasztasszony, aki áldott állapotban volt. Ez asszony sírját néhány ottani földműves ember egy babaasszony kíséretében éjnek idején felásta és a holttestet borzalmasan megsonkították. A bestiális esetnek megfelejtése az, hogy a nép azt hiszi, hogy aki megsonkítja a holttestet, azt Isten magzattal áldja meg, ha eddig gyermeke nem volt, ha pedig sok a gyermeke, akkor nem lesz több gyermeke.

— **Kitüntetések.** A hivatalos lap mai számában közzétett legfelsőbb kézirat szerint ő felsége, a vám- és kereskedelemügyi terén szerzett érdemeik elismerésül. Biró Tamás miniszteri tanácsosnak a Lipót-rend lovagkeresztjét, dr. Ballai Lajos osztálytanácsosnak a harmadosztályú vaskoronarendet és dr. Hegyeshalmy Lajos miniszteri titkárnak, a kereskedelemügyi miniszter csak nemrég soron kívül léptetett elő ezen állásába, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. A kitüntettek a kereskedelemügyi minisztérium legképzettebb tisztviselői közé tartoznak és kiváló részük volt az Ausztriával megújítandó vám- és kereskedelmi szövetségről szóló törvényjavaslat előkészítésében. Ezen a téren kifejtett buzgó munkásságukat jutalmazta a királyi kitüntetés.

— **A kozmograf a király előtt.** Messter Oszkár kozmografus abban a kitüntetésben részesült, hogy a király előtt ma bemutathatta szenzációs találmányát, a kozmografot, amely készülék tulajdonképpen egy tökéletesített kinematograf. Messter bemutatott a felséges ur előtt egy sereg katonai és tengeri képet, amelyek a szárazföldi hadsereg s a hadihajók mozdulatait mutatják be s a meglepően ügyes reprodukciók annyira megnyerték a király tetszését, hogy kifejezte Messternek megelégedését. A főudvarmesterei hivatal ezenkívül a király elismerése jeléül egy brilliant melltűt küldött neki. Ezt a rendkívül érdekes készüléket „Ös-Budavára” igazgatósága megszerezte a feltalálótól, Messtertől s a közönségnek a legközelebbi napokban már alkalma lesz ennek a készüléknek rendkívül érdekes mutatványait megismerhetni.

— **Az ajtatokodó tóban.** Furcsa kis história történt ma a napokban a Kecskeméthez nem messzire levő Cs. községben. Ugyanis — mint kocska-móti levelezünk írja — a község kán-

tora valahol adósságot csinált és ezért őt heperelték. A tárgyaláson elmakacsolták, mert meg nem jelent és ezért az ellenfél ügyvédje ellene végrehajtást kért. A kántor, aki mindezeket jól tudta, várta napról-napra a végrehajtót, aki ingóságait lefogialja. Azonban volt a kántornak egy tehene, híres svájci faj, mely örökségképen jutott rá. Becézgette, simogatta, minden gyönyörűségét a tarka svájcziban találta. El-el búsult, mi lesz, ha a tehénét elviszi a végrehajtó. Bújánát borba öntötte s így várta a végrehajtót, aki egyik nap csakugyan be is robogott a faluba. Mikor a kántor feltünni látta a városi kocsit, bakján a községi szolgálóval, kétségbeesés fogta el, hogy tehénét miként rejtsse el. Hirtelen egyet gondolt, kinyitotta az udvarába nyíló kis templom hátsó ajtaját s azon betolta a tehénét. Természetesen a végrehajtó nem talált nála semmit s visszahajtatott. A kántor csak ezt várta, hirtelen kinyitotta a templom ajtaját és kieresztette azon kedvencz állatját. De szerencsétlenségére egy sereg ember tanuja volt ennek, akik megkérdezték a kántort, hogy mit keres a tehén a templomban, mikor az a szent hely nem négy lábú, hanem két lábú teremtesnek van szánva. De a kántor is megtalálta a szót s visszavágott:

— Hagyjátok, atyámfiai, győnni volt szegény pára, sok a bűne!

Amin természetesen nagyot kaczagott a tömeg, de azóta, állítólag, a kántor még ki nem lépett az utcára, nehogy valamelyik tréfás hívője azt kérdezze:

— Mit is győnt, kántram uram, a tehene?

— Életuntak. Berger Dániel 46 éves papirkereskedő ma délelőtt a Desselwffy-utca 39. szám alatt levő lakásán főbe lőtte magát. Haldokolva vittek a Rökus-kórházba. Hogy mi vitte kétségbeesett tetteire, nem tudják. — Obendorfer Ferencz budapesti születésű 56 éves vendéglős ma reggel István-ut 15. szám alatti lakásán családi viszályok miatt főbe lőtte magát s nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították. — Hósch Ede mészáros és háztulajdonos ma reggel a képiró-utcai Garni-szállodában revolverrel főbe lőtte magát. A golyó nem hatolt be egészen Hósch fejébe és oly könnyű sebet ejtett rajta, hogy saját lábán sétált soroksári-utcai lakására, mintha misem történt volna. Innen aztán a mentők beszállították az állói-uti klinikára.

— Elgazolt lovak. A Stefánia-ut táján délutánonként rendkívül élénk a forgalom. Ezer és ezer ember siet a ligethe; kecsik robognak és lovasok száguldanak a fasorokban. Szegény biciklistákat már kitöltötték onnan. A nagy emberáradat között minden 8—10 perczen meg-megjelenik a villamos kocsis és valóságos csoda, hogy keresztül tud törni a tömegen. Ma délután is csak nagy ügyvelbajjal tudtak közlekedni a villanyos kocsis s egy közülök elütötte a 131. számú fiakkert. A kocsiban ülők kiugráltak, de a két lovat elgázolta a száguldó guilottina. Az ütéstől mind a két ló elbukott s az egyik a csipején és lábain erősen megsérült. Természetesen a közlekedés jóidőre fennakadt. Egyik kocsiból ijedten ugrott ki báró Dániel Ernő is, akinek kocsisa nem messze a szerencsétlenség helyétől, megtudta fékezni a lovakat. A szegény fiakkereket nagynehezen lábra állították és haza szállították. Különböztet a villamos kocsis vezetőjét ez alkalommal mulasztás nem terheli, mert az induláskor és aztán is erősen csengetett s a fiakkereket ugyszólván behajtott a veszedelembe.

— Az izraelita irodalmi társaság ma délelőtt dr. Kohn Sámuel főrabbi elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen Bacher Vilmos Három bibliafordítás címen tartott felolvasást. K három fordítás: az alexandriai görög, Saadja arab fordítása és Mendelsohn Mózes német fordítása. A felolvasó fejtegeti a bibliafordítások szerepét a világtörténelemben és az emberiség fejlődésében. A görög fordítás előkészi a kereszténységet, az arab fordítás a zsidóság elarabosodására vezet, míg a Mendelsohn-féle fordítás a zsidókat kiemeli a ghettó légköréből s önállóságra tanítja őket. A felolvasás nagy tetuszást aratott. Ezután Bacher József titkár jelentést tett a Tenczer-féle 1000 forintos pályázat ered-

ménéről. A pályadíj a Budapest területén fennálló zsidó hitközségek történetének megírására volt kitűzve. Egészen egy pályamű érkezett, amelyet a bírálók a díjra érdemesnek tartanak, ha szerzője művét egészen 1867-ig kiegészíti. A díj felét azonnal kiadják. A munka szerzője, a jelítés levél szerint dr. Büchler Sándor keszthelyi rabbi. A közgyűlés végül némi módosításokat ejtett az alap-szabályokon.

— Halálos ítélet. Boszniában — mint levelezőnk jelenti — egy 76 éves asszonyt kötél által való halálra ítélték. Ilia a neve és a bűne, hogy Bihács községben baltával agyonverte 40 éves mostoha fiát, kinek testét szétdarabolta és az erdőben elásta. Egy juhász kutyája azonban ráakadt a holttestre, kiásta azt és így jött a bíróság is a bűn nyomára.

— Megégett asszony. Özvegy Thaler Mátyásné, aki Ó-Budán, a kiskorona-utca 51-ik számú házában lakott, ma este 9 órakor a szobájában kiűtött tüzből megégett. Az öreg asszony, aki két estendő óta ágyban fekvő beteg volt és ez alatt az idő alatt egészen az ivásnak adta magát, egy őrizetlen pillanatban leverte az asztalról a lámpát, amely aztán fölrobbant. Mikor fogadott leánya, aki a házmesternél volt éppen, megérezte a szobából kitűzőlő büzt és bement a szobába, az öreg asszony már megvolt szenesedve.

— Méreg a korpában. Hegyesi János békési lakos és sertéskereskedő a napokban, mint nekünk onnét jelentik, korpát vett Szűcs Gábor lisztkereskedőnél. Amint a korpát Hegyesi odaöntötte a sertések vályujába és azok megizlelték, tizenhét sertés azonnal felfordult tőle. Az eddig lefolyt vizsgálat azt teszi valószínűvé, hogy a malomban, honnét a korpa vétetett, patkányok ellen védekeztek s mérget hintettek el, melyet a garatról szitáló elszórt liszttel összekevertek és a korpát fölszaporították vele. Különböztet, hogy micsoda káros szer volt a korpában, a budapesti jegyelemző állomás fogja konstatálni, mert az elhullott sertések beleit fölküldötték.

— Tíz éves életmentő. Ó-Becsén, mint ottani levelezőnk írja, Gábel Pál téglagyáros udvarán tegnap több fiu játszadozott. A körülfutkosás közben a három éves Gábel Feri a nyitva állott, káva nélküli kutba beleesett. Tíz éves bátyja észrevette a szerencsétlenséget, odarohant a kuthoz, a vödörbe állt és villámgyorsan lebecsátkozott a kutba. Sikert is neki a már halállal vívódó kis öcscsét karjánál megragadni és egy adott jelre a fönt álló nagyobb pajtasok mindkettőjüket szerencsésen felhúzták. A kis Ferkónak az ijedtségen kívül semmi baja sem történt.

— Herzmann Károly hazajött. Benkő Rózi direktora, Herzmann Károly, a hejós-utcai hírhedt énekesház gazdája, itthon van s a családjával együtt Budapesten lakik. Semmi különös nem volna a dologban, ha Herzmann Károly holmi kényszerítő körülmények közrejátszása nélkül távozott volna az év elején hazulról, Budapestről — egyenes New Yorkba. Herzmann Károly ellenben üzletvezetőjének, Oppenheim Károlynak, a közreműködésével valami 60.000 forint adósságtól menekült s ezenfelül 24.000 forintra rugó kauczió-sikkasztást eszközölt. Ezért említésre méltó dolog Herzmann Károlynak a hazatérése, aki különben most új orfeum alapításán fáradozik.

— Leleplezett áldoktor. Nem közönséges szel-hámos került tegnap a szegedi fogház börtönébe. Mintegy három évvel ezelőtt pályázatot hirdettek Zólyom megye egyik körorvosi állására. A választást vezető főszolgabíróhoz egyszer csak beállít fezzes ezredorvosi uniformisában Dr. Klein Vilmos és bemutatva magát, átnyújtotta pályázatát, melyhez azonban okmányok csatolva nem voltak, mert — mint mondá — azok éppen most a honvédelmi miniszterhez vannak felterjesztve. A kellemes külsejű, megnyerő modoru fiatal ezredorvos meglepetést a főszolgabírónak és meg is választatta azzal a kikötéssel, hogy hiányzó okmányait záros határidő alatt tartozik bemutatni. A körorvos ur elfoglalta állását. Múlt az idő, de az okmányok csak nem kerültek elő, majd végre bizalmas értesítések és a megindított nyomozások kiderítették, hogy Klein Vilmos körorvos urnak oklevele soha sem volt, ha-

nem mindössze három évig járt az egyetemen az orvosi kurzusra, de még a szigorlatokat sem tette le. A beszterczebányai törvényszék el is ítélte a jeles férfit, ki azonban nem várta be az ítélet végrehajtását, hanem egyszerűen megugrott, hogy az ország más vidékén próbáljon szerencsét. Egy ideig ezután a fővárosban élt a doktor ur, — mint ezredorvos, majd Kovácsházára került s egy ottani uradalomban lett orvos. Itt előkelő társadalmi tevékenységet fejtett ki: olvasó- és önképzőkört alakított, heti lapot indított, vigalmakat rendezett, sőt egy tekintélyes család leányát el is jegyezte, kivel már az esküvő napját is megállapították, mikor tegnapelött megjelentek a menyasszony házában a csendőrök és az éppen ott levő vőlegényt letartóztatták és a falun keresztül a vasuti állomáshoz kísérték, hogy beszállítsák a szegedi törvényszék fogházába. A beszterczebányai törvényszék ugyanis köröző levelet bocsátott ki a doktor ur ellen és ennek alapján ismertek rá a csendőrök és adták át a szegedi törvényszéknek, honnan legközelebb Beszterczebányára fogják szállítani.

— Linhart Vilmos festő műintézetét ajánljuk színházi díszletek, czimerek, kávéházi és egyéb festések elkészítésére. Budapest, VIII., Hunyady-utca 27. Telefon.

Naplirend.

Naptár — péntek, május 20. — Római katolikus: Bernardin. — Protestáns: Bernardin. — Görög-orosz (május 8.) János ev. — Zsidó: Ijar 27. — Napkél: 4 óra 2 perc. — Nyugszik: 7 óra 13 perc. — Hold két éjjel 3 óra 28 perc. — Nyugszik délután 7 óra 45 perc.

A belügyminiszter fogad fél 4 órától 5-ig.
A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig.
A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délután fél 5 órakor a régi városházán.
Technológiai iparmúzeum nyitva 9—1-ig és 3—5 óráig.

Természettörténelmi gyűjtemények múzeuma nyitva 10—12-ig. (Múzeum-körút 4.)

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Iparművészeti múzeum és nemzetközi kiállítás nyitva d. e. 9 órától 12 óráig és 2—5-ig.

Tavaszi nemzetközi tárlat az új műcsarnokban, nyitva 9-től esti 9-ig. Beléptídj 30 krajczár.

Nemzeti múzeum régiség tára nyitva délelőtt 9—1 óráig. Többi tárai 50 krajczár belépő díj mellett tekinthetők meg.

Egyetemi könyvtár nyitva 8—12 óráig.
Tavaszi nemzetközi tárlat az új műcsarnokban, nyitva 9-től esti 9-ig. Belépő díj 50 kr.

A király itthon.

A király, aki ma reggel 6 óra 43 perccor érkezett Gödöllőről és a délelött senkit sem fogadott, ma megnézte a műcsarnokban a tavaszi nemzetközi műkiállítást és az üllői-uti iparművészeti múzeumot.

A műcsarnokban a király fogadására megjelentek: Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter, gróf Andrásy Tivadar a képzőművészeti társulat elnöke, Berzeviczy Albert a társulat alelnöke, Benkő Kálmán igazgató, Telepy Károly műtáros, dr. Ambrozovics Dezső titkár, Kammerer Ernő kormánybiztos, dr. Lippich Elek miniszteri titkár s a választmány több tagja.

A király nyitott udvari kocsin gróf Paar Ede főhadsegéd és Dittrichstein alezredes, szárnysegéd kíséretében pontban egy órakor érkezett a műcsarnok elé, hol a lépcső alján Wlassics miniszter és gróf Andrásy fogadta ő felségét. A miniszter bemutatta Telepy műtárost és Márk Lajost, a kiállítás rendezőjét, akiknek kalauzolása mellett elindult a király a kiállítás megtekintésére.

Az első teremben Bihari Sándor nagy történelmi képe és a Pállik Béla „Gurut alján” című festménye kötötte le ő felsége figyelmét. A Normann-féle norvég tájképekről megtudakolta, hogy újak-e vagy régiak? A külföldi festőknek az iránt érdeklődött, hogy milyen nemzetbeliek. Az egyik szimbolista képnél a király megjegyezte, hogy a művész a seccsionista irány híve. Wlassics minisztertől pedig megkérdezte, hogy látta-e a bécsi seccsionista kiállítást, majd megjegyezte, hogy abban néhány igen érdekes kép van.

— Van azonban egy pár, amelyet nem jó megnézni sem.

Ő felsége a kiállításon is valahányzor egy seccsionista terméket látott, mindig jóízűen

mosolygott. A második teremben báró Mednyánszky két tájképére megjegyezte:

— Ezek valóban igen szép képek.

E teremben van Kossuth Lajos nagy képe, mely a szónokló nagy államférfiut ábrázolja. E képet Stettka Gyula Heves vármegye díszterme számára festette. Amikor a király e kép elé ért, Wlassics miniszter a szomszédságában levő Falk Miksát ábrázoló arcképre mutatott. Ő felsége azonban megállt Kossuth arcképe előtt és így szólott:

— Ez Kossuth?

Wlassics miniszter igenlő válasza után megkérdezte, ki festette ezt az arcképet?

— Stettka Gyula, felség, egykoru amerikai fényképek után.

A király helyeslően bólintott és csak ezután nézte meg Falk Miksa arcképét, amelyet sikerültnek talált. A III. teremben Hegedűs László katonaképe, Kriesch Aladár történelmi vázlata és Márk Lajos életképe vont magára ő felsége figyelmét. A negyedik teremben a szobrokat nézte meg nagy érdeklődéssel és különösen Holló Barnabás II. Lajos királyt ábrázoló lovasszobra és Tóth István Emese álma szoborművei előtt időzött hosszasan. Az ötödik teremben sorra nézte Styka János vázlatait. Tudakozódott a csataképek színhelyéről és az ütközet részleteiről. A hatodik teremben több művészt mutatnak be ő felségének. Először Vaszary Jánost, akitől megkérdezte, hogy rokona-e a hercegprimásnak és örömmel hallotta, hogy a művész unokaöccse a primásnak. Kaczián Ödön képeire azt mondta a művészeknek:

— Ön a modern iskola híve. Képei igen sikerültek.

László Fülöpnek azt mondta:

— Már megint sok szép képe van itt.

Pállik Béla előtt bámulatát fejezte ki, hogy a művész oly sokat dolgozik. Bruck Miksa boonyák képei igen tetszettek és ő felsége meglepéssel hallotta a művésztől, hogy e képeket Szerajevóban festette. Ő felsége még több művészt megszólítottással tüntetett ki. Végül, megköszönve a kalauzólást, Wlassics miniszternek ezt mondta:

— A kiállítás igen szép és sikerült. Valóban örvendek, hogy megnéztem.

Ezzel az egybegyűltek lelkes eljenzése közben, fél három után, elhajtattott az iparművészeti muzeumba.

Az iparművészeti muzeumban.

Három óra tájt érkezett meg ő felsége a muzeumba és nyomban utána Wlassics miniszter. A palota előtt összeverődött nagy közönség eljenzése közepett szállott le a király az udvari fogatról és Radics igazgató üdvözlését katonás közönytessel fogadva, így felelt:

— Igen szívesen jöttem el a muzeumba. Hallom, hogy az most nagyon szép és nagyon gazdag gyűjtemények vannak kiállítva.

Ezután gróf Paar hadsegéd, Wlassics miniszter és a muzeum tisztviselőinek kíséretében, Radics kalauzólása mellett elindult a muzeum megtekintésére. Először az állandó bazárt szemlélte meg a király, érdeklődéssel hallgatva a miniszter és az igazgató felvilágosításait.

Radicsnak arra a kijelentésére, hogy a bútorműipar téren a modern angol minta az irányadó, a király ezt mondta:

— Ugy-e, a Park-klub e tekintetben nagyon sokat használt?

A bazárból a nemzetközi kiállítás üvegcsarnokába ment ő felsége. Itt Mucha a falragaszai ragadták meg legelőbb figyelmét.

— Láttam Muchától a tárlaton is több szép dolgot — mondta.

Több időt szentelt a kopenhágai porcellán-gyártmányok, a new-yorki Tyffani-féle üveg-művek és a rhóstrandi porcellán-tárgyak megtekintésére és az utóbbiaknál ezt jegyezte meg:

— Igazán remek tárgyak.

Közben érdeklődött a Mexó-Csáthi ház-ang kiállított khoruzs iránt is, mely fából van alkotva és dus magyar motívumú festéssel van díszítve.

— Fából van az egész templom? kérdezte.
— Nem, felség — felelte Radics igazgató — csak a belső berendezés.

A norvég szőnyegek megtekintése után fölment az első emeletre. A különböző műipari tárgyak megtekintésébe elmerülve, elhaladt a bosnyák háziipari kiállítás mellett. Mikor az igazgató említést tett a muzeum e részéről, ő felsége visszafordult és behatóan megtekintte, kérdezve:

— A régi vagy az új bosnyák háziipar alkot-e szebb dolgokat?

Tovább haladva, egy — József főherceget ábrázoló — dombormű előtt állapodott meg, majd pedig ráismert arra a remekművű tintatartóra, melyet a muzeum ünnepélyes felavatásánál használt. Kérdezte ezután, hogy e tárgyakat mind vétel útján szerzik-e be? Radics igazgató erre azt felelte, hogy sokat ajándékoznak, így Bubic s püspök hatszáz darabot.

— Olyan sokat? Ez szép!

A magyar termékekre érve, ezeket mondta a király figyelmes szemlélés után:

— Mióta itt voltam, sokkal szebb itt minden.

A rokokó teremben így szólott:

— Válogatott szép dolgok. Nagyon szép a muzeum.

Háromnegyed órai ott időzés után szívélyesen búcsuzott el, mondván:

— Igazán nagyon szép, nagyon örülök, hogy láthattam.

Ezután az urakat katonásan üdvözölve, az udvari fogatba ült és felhajtattott a királyi palotába.

Udvari ebéd.

Ma délután udvari ebéd volt a budai királyi várak két termében, amelyen ő felségén kívül résztvettek: herceg Lohkovitz Rezső tábornagy, hadtestparancsnok, Daruváry Alajos, dr. Matlekovits Sándor, gróf Teleki Géza, báró Radványi Béla koronaőr és gróf Széchenyi Béla, valóságos belső titkos tanácsosok, Széll Ignác és Vörösmarthy Béla államtitkárok, Radu Demeter görög-keleti püspök, Szász Károly református püspök, báró Eötvös Loránt, a tudományos Akadémia elnöke, Wartha Vincze, a József-műegyetem rektora, Zoltán altábornagy, gróf Andrássy Sándor és Almássy Géza kamarások, Bauszner Guido és Tallián Gyula főispánok, Puky Gyula és Blaskovich István királyi táblai elnökök, dr. Székely György és Jovanovich István országgyűlési képviselők, Vézinger apátkanonok, herceg Liechtenstein első főudvarmester, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, gróf Paar lovassági tábornok főhadsegéd és herceg Dietrichstein alezredes szárnysegéd.

Este 8 órakor a király kíséretével Gödöllőre utazott, ahonnan szombaton reggel 6 óra 43 perczkor érkezik meg. A pályaudvartól egyenest a királyi palotába hajtattott onnan Ferencz Ferdinánd főherceggel megy a 9 órakor tartandó katonai szemlére.

Hajókazán-robbanás.

Prága, május 19.

A prága-moldvai gőzhajózási társaság „Kaiser Franz Josef“ gőzhajójának kazánja ma reggel háromnegyed nyolcz órakor felrobbant. A robbanás a palacki rakpart melletti állomásnál negyed órával a gőzhajó elindulása előtt történt. A robbanás következtében egy gyermek a rakpart mellett levő ház második emeletéig röpült fel. Hír szerint egy gépész és egy fűtő súlyosan megsérült és a gőzhajó személyzetéből ketten meghaltak. Eddig két halottról tudnak. Egy ember karját és lábát törte. A kapitány és a második gépész sértetlenek maradtak. A hajón 15—20 kiránduló volt és úgy hiszik, hogy ezek mindnyájan, néhányan könnyebb sebekekkel, megmenekültek. A kirándulók zöme, körülbelül háromszáz, már egy másik gőzhajóval előbb indult el. Gróf Coudenhove helytartó, Dörfl rendőrigazgató, Podlipny polgármester és a törvényszék küldöttei azonnal megjelentek a helyszínen. Jelenleg katonaság tartja elzárva a teret, tartja fenn a rendet és keresi a vízbe fullatottakat. Eddig csak egyes testrészeket halásztak ki. A hajó maga szét van rombolva, közép részéből csak a paráncsnoki hid, valamint a hajó neve felett az aranyozot-

császári sas áll a víz felett. A hajó, melyet a Ruston cég épített, 1897-ben kezdte meg szolgálatát és a Riunione Adriatica di Sicurtánál volt biztosítva.

Prága, május 19.

A katasztrófa legszerencsétlenebb áldozata egy hét éves gyermek. Az az óriási néptömeg, amely a rakparton összeverődött, valóságos iszonyattal látta a földön egy fiatal gyermek felismerhetetlenül összedarabolt holttestét. A szerencsétlen gyereket a hajón történt robbanás a rakpart egyik házának második emelete balkonjára dobta fel a levegőbe, ahonnan a szegény fiú a kövezetre zuhant. A szerencsétlen Schreiber órásnak hét éves fiacskája. Apjával együtt a hajó orránál ült és nézte a kormányzást. A robbanás óriási erővel dobta fel a levegőbe. Belei ki vannak tépve, bal karja össze van zúzva; apjának a fejét szakította le a robbanás. A Moldvából bordarészeket, kezeket és más testrészeket halásztak ki. A holttestek megkeresése foglalkoztatja a prágaiakat. Eddig öt halottat agnoszkáltak. További tíz utas égesi sebeket, kéz-, lábtörést és nagymérvű zuzódásokat kapott.

Prága, május 19.

A mai hajókatasztrófánál, mint eddig konstatálták, Sreiber óras és fia, weinbergi lakosok, továbbá a szerencsétlenül járt gőzhajó pénztárosa, Horacssek, vesztette életét. Súlyosan megsebesültek: Ruzicska, a hajó fűtője, Heymann weinbergi kereskedő és Steinpregér Teodóra, egy weinbergi gyáros 14 éves leánya. Könnyű sérüléseket szenvedtek: Wraná Mária 56 éves, Karicsék József péklegény 18 éves, Neumann Borbála 61 éves és Ruth tanár, mindannyian weinbergi lakosok. Ez utóbbiakat az első segély nyújtása után hazabocsátották. A gőzhajó kajütjeit a víz alatt feltörték és átkutatták. Holttestet nem találtak bennük, csak iratokat és ruhadarabokat. A nap folyamán emberi belső részeket, valamint egy kalapot fogtak ki a vízből. Azt hiszik, hogy még 2—3 holttest van a vízben, de több semmiesetre sem. A gőzhajón 15—30 ember volt és megállapították, hogy nagy részüket sikerült a „Ferdinand“ hajóra szállítani, míg mások a partra menekültek.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Szájkosár a láthatáron. A bécsi udvari színházakban, mint tudjuk, nem szabad erősen tapsolni vagy püsszgni. Akik azt hitték, hogy az intendantura ezt a neveléses rendelkezést vissza fogja vonni, csalódtak. Eleinte csak az Operaházban garázdálkodott a rendőrség, elszállítván a nézőtérrel azokat, akik túlságosan kifejezést adtak tetszésüknek vagy nemtetszésüknek, de tegnap már a Burgszínházba is bevonultak a rendőrök. Két diákot, akik Bernstein „Leányhűség“ című, szerföltött gyöngye darabjának előadása alatt püssztek, nyomban kivezettek. A bécsi udvari színházakban tehát már nemsokára behozzák a szájkosarat.

* Matiné. Maleczky Vilmosné énektanárnő ma délelőtt a VI—VII. kerületi kör dísztermében növendékeivel matinéet rendezett. Nagy érdeklődő közönség gyűlt össze és igen sokat tapsolt egy a növendékeknek, mint a mesternőnek. Figyelmet kaptak Goldberg Izabella, Weisz Erzsike, Hugmayer Stefánia és Flatt Gizella.

* A „Talmi hercegnő“ jubileuma. Konti József operetteje ma este megérte a huszonötödik előadást. Előrelátható volt, hogy Konti nagyikerű műve ilyen rövid idő alatt fog jubilálni és csak természetes, hogy a Népszínház nézőterén ma este is — a tikkasztó hősz daczára — lelkes hangulat uralkodott. Blaha Lujza aranyos Yvonnejának és Bárdi Gabi grációzus hercegnőjének rendkívül sokat tapsoltak. Ma este hallottuk először az operette hárfá-szólamát (amelyet idáig kihagytak); Revere Manónak, az Operaház tagjának fia hárfázott nagyon ügyesen.

* Az Anyós. Ziegler Klárának, a hírneves tragikának „Az anyós“ című egyfelvonásos vígjátéka holnap, pénteken, kerül bemutatásra a Vigaszínházban. — A darab előtt Jókai „Melyiket a kilencz közül“ című apróságát fog színi-kerületi és utána Bernárdi jellemalkotó harmadik fel-
lépte lesz.

SPORT.

Budapesti tavaszi lóversenyek.

(Nyolczadik nap.)

Talán sohasem volt olyan nagy közönség künn a lóversenytéren, mint ma áldozó csütörtökön a Király-díj napján. Ezekre menő nép tödült a tundra, hogy a legszebb magyar díjért való küzdelmet megtekinthesse. Az a hír járta, hogy a felsége a király is jelen lesz a versenyen, de nem volt künn.

A harmadik Király-díj 120.000 koronáját gróf Batthyány Elemér Mindig-je nyerte, a mezőny legnagyobb outsiderje, Esterfi ellen.

Ennek a futamnak a szenzációja inkább a Rohonczy-ló második helye volt, s még nagyobb lett volna, ha Mindig egy pillanattal később jött volna ki a csomóból. Debutante, az 1893-iki két-évesek évjáraának kis Kincsemje szerencsétlen lovaglás következtében csak harmadik tudott lenni. A távoszlopnál hiába rángatta lovása jobbra-balra, hogy szabad utat találjon, csak mire Mindig ki-osont a zárt mezőnyből, szökött ki ez is; de már akkor a díj sorsa eldőlt.

Általános volt a vélemény, hogyha Mindig és Debutante előbb szabadulhatnak ki a zárt csomóból, a legszebb küzdelem lett volna a két ló között. Ezt a feltevést a későbbi eredmények alig fogják bebizonyíthatni; mert a fejlődés-képes Mindig-et Debutante részéről, az adott viszonyok mellett, ezután még kevésbé fogja olyan veszély fenyegetni. Annyi kétségtelen, hogy Mindig megérdemli ezt a tendenciozus nevet. Jó management mellett mindig is fog nyerni, így a derbyben is, ahol nincs ellenfele.

A Király díj másodikának érkezett lováról kevés mondani valónk van. A Rohonczy-lónak mindenestre nagy álló képessége van. Jól futottak még Doria és Crampon. Áruló és Makó, ugy látszik, nem kitartók.

Ma még nagyobb meglepetések is voltak. Mindjárt az első versenyt egy outsider, Oriflame nyerte meg a fiatal Milne-vel a nyeregben, aki bámulatos nyugalommal vezényelte győzelemre lovát, melynek győzelme után huszonnégyezer forint fizetett a totalisateur.

A favoritok a többi futamokban is kivétel nélkül vereséget szenvedtek. Jelöltjeink közül öt elsőnek, négy pedig helyre érkezett. A hatodik jelöltünk, Ladro helyett istállója Aranybányát küldte ki, mely szintén győzött s győzelme után tizenkétszeres pénzt fizetett a totalisateur.

A részletes eredmény a következő:

I. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távoslág 1400 méter.

1. Gr. Trauttmansdorff Oriflame 44½ kilogramm, lovagolta Milne.
2. Capt. Gaston Morny 56½ kilogramm, lovagolta Clemmison.
3. Mr. Lincoln Peccadillo 44½ kilogramm, lovagolta Peasnell.

Futottak még: Gr. Kinsky Zs. Blizzard 47½ kilogramm, lovagolta Imre. Krausz L. Trianon 46½ kilogramm, lovagolta Lovász. Mr. Newmarket Orbad 44½ kilogramm, lovagolta Slack. Péchy A. Cuttlesstone 55 kilogramm, lovagolta Sharpe. Wahrmann Richard Sorgenkind 56 kilogramm, lovagolta Adams.

Cuttlesstone ugrott el a vezetéssel, de mindjárt Oriflame éri utól s csakhamar 5 hosszal vezet a szintén előre szökött Sorgenkind előtt; Cuttlesstone harmadik, aztán Orbad, Morny, Peccadillo és Blizzard. Oriflame, mire az egyeneshez ér, elől van. Cuttlesstone ostor alatt megy, míg Peccadillo a vezetőkhöz nyomul. A távoszlopnál Morny húzódik fel, de Sorgenkind kitér s kihozza a versenyből. Oriflame könnyen bevezet. Morny újra feljön s Peccadillo-t a harmadik helyre szorítja; Orbad negyedik, Sorgenkind ötödik, Blizzard hatodik.

Félhosszal biztosan nyerve, háromhosszal harmadik. Idő 1 perc 29½ másodperc. — Totalisateur: 5 : 122. — 1 frtos helyen 5 : 94. — 30 kros helyen 5 : 86. — Helyrefogadások: I. 25 : 187. II. 25 : 45.

A többi ló kvótája győzelem esetén: 5 : 12 Morny, 5 : 26 Sorgenkind, 5 : 30 Cuttlesstone, 5 : 34 Peccadillo, 5 : 52 Trianon, 5 : 75 Orbad, 5 : 149 Blizzard.

Könyvfogadások: 3 Morny, 4 Sorgenkind és Cuttlesstone, 5 Peccadillo, 6 Trianon, 7 Oriflame, 8 Orbad, 10 Blizzard.

Versenyérték: 1970 korona, 730 korona a másodiknak, 450 korona az egyleti pénztárnak.

Nyertest tulajdonosa 2900 koronáért visszavásárolta.

II. Arok-díj. Díj 3000 korona a győztesnek, 400 korona a másodiknak. Távoslág 2000 méter.

1. Báró Sprir ger G. Vert-Vert 52½ kilogramm, lovagolta Hyams.
2. Mr. C. Wood Zászlós 56 kilogramm, lovagolta Adams.
3. Gróf Eszterházy M. Zircz 52½ kilogramm, lovagolta Clemmison.

Vert-vert Zászlós és Zircz előtt vadászalopban halad az 1300 méteres startig. Az iram kissé gyorsítva lesz. Az egyenesben még mindig Vert-Vert vezet. Zászlós ostor alatt próbálkozik hozzá közeledni, de Vert-Vert könnyen nyer, Zircz harmadik.

Kéthosszal igen könnyen nyerve, öthosszal harmadik. — Idő 2 p. 38 mp. — Totalisateur 5 : 17. — 1 forintos helyen 5 : 17. — 30 kros helyen 5 : 15.

A többi ló kvótája győzelem esetén: 5 : 7 Zászlós, 5 : 27 Zircz.

Könyvfogadások: 3 reá Zászlós, 3 Vert-Vert, 5 Zircz.

Versenyérték: 2960 korona, 520 korona a másodiknak.

III. Gödli handicap. Díj 4000 korona a győztesnek, 500 korona a másodiknak. Távoslág 1600 méter.

† Angerni ménes Sylvester 51 kilogramm, lovagolta Hyams.

† Gróf Andrassy T. Veloce 48½ kilogramm, lovagolta Gilchrist.

† Dreher A. Zote 53 kilogramm, lovagolta Bulford S.

Futottak még: Wahrmann R. Pauvret, 50½ kilogramm, lovagolta Barker. Báró Uchritz Zs. Aga, 56 kilogramm, lovagolta Sharpe. Gróf Wenckheim D. Nur Neune 54 kilogramm, lovagolta Adams. Mr. Dorryt Katinca 53 kilogramm, lovagolta Clemmison. Egyedi A. Buda 50½ kilogramm, lovagolta Griffiths. Gróf Kinsky Zs. Pressburg 50 kilogramm, lovagolta Wilton. Krausz L. Mia Teresina 45½ kilogramm, lovagolta Peasnell.

Eleinte Pauvret aztán Sylvester vezet. Nur Neune második, Pauvret harmadik, a többi hátul tartva, Aga utolsó. A viztorony irányában Aga megy az élre, Sylvester és Nur Neune a második helyen vannak. Az egyenesnél Sylvester mögött Nur Neune visszaesik s Pauvret jön előre. A távoszlopnál Pauvret látszik nyerőnek, de Sylvester belül, Veloce pedig a hátréből tör előre. Egymásután hagyja el a mezőnyt, végre Sylvesterrel holtversenyben ér elsőnek a célhoz. Zote harmadik, Pauvret negyedik.

Holtverseny, két és félhosszal harmadik, félhosszal negyedik. — Idő 1 p. 44 mp. Totalisateur: 5 : 12. Sylvester, 5 : 46 Veloce. — 1 frtos helyen 5 : 13 Sylvester, 5 : 39 Veloce. — 30 kros helyen 5 : 13 Sylvester, 5 : 42 Veloce. — Helyrefogadások: I. 25 : 46 Sylvesterre, 25 : 108 Velocera. II. 25 : 64.

A többi ló kvótája győzelem esetén: 5 : 25 Katinca, 5 : 29 Aga, 5 : 32 Nur Neune, 5 : 46 Zote, 5 : 54 Pauvret, 5 : 78 Pressburg, 5 : 86 Buda, 5 : 133 Mia Teresina.

Könyvfogadások: 2 Katinca, 3½ Sylvester, 5 Aga és Pauvret, 6 Nur Neune, 8 Buda és Zote, 10 Pressburg, 14 Mia Teresina és Veloce.

Versenyérték: 1950 és 540 korona a győztesek mindegyikének, 50 korona a harmadiknak, 160 korona az egyleti pénztárnak.

IV. Királydíj. 100.000 korona és egy 4000 korona értékű tiszteletdíj a győztesnek, 10.000 korona a másodiknak, 5000 korona a harmadiknak és 2000 korona a negyedik lónak. Távoslág 1800 méter.

1. Gróf Batthyány E. Mindig 53 kilogramm, lovagolta Huxtable H.

2. Rohonczy G. Esterfi 48 kilogramm, lovagolta Ibbet.

3. Báró Rothschild N. Debutante 61½ kilogramm, lovagolta Barker.

Futottak még: Péchy A. Doria 48 kilogramm, lovagolta Poole. Dreher A. Busserl 51½ kilogramm, lovagolta Bulford S. gróf Festetics T. Crampon 49½ kilogramm, lovagolta Park. báró Königswarter H. Áruló 53 kilogramm, lovagolta Adams, báró Springer G. Or-dur 57 kilogramm, lovagolta Hyams, Szemere M. Makó 53 kilogramm, lovagolta Clemmison, Wahrmann R. Eigentlich 49½ kilogramm, lovagolta Rawlinson.

Tíz ló állott a starthoz. Sorshúzás szerint következőképp helyezkednek el: A korlát mellett belől Or-dur, Debutante, Esterfi, közepén Makó, Doria, Crampon, aztán Mindig, kívül a szélén Eigentlich, Busserl és Áruló mellett. Másodszeri kísérlet után Eigentlich ugrik el a vezetéssel Esterfi, Mindig, Doria, Áruló és Debutante előtt, hátul Crampon, Or-dur, Busserl, Makó utolsó. A rövid oldalon Crampon veszi át a vezetést Mindig és Áruló előtt, Debutante a negyedik helyet foglalja el; a többi egy csomóban hátul. Az egyenesben ugyanaz a sorrend. Az összes lovak gyorsított iramban haladnak, úgy, hogy a mezőny teljesen összetömörül. A távoszlopnál a vezető Crampon és Áruló ostor alatt haladnak, Mindig a korlát mellett s Debutante a középen nem bírnak kijönni. Az alatt kívül Esterfi ostor alatt óriási rush-sal tör előre s már győztesnek látszik, de egyszerre az egéret kapott Mindig kitér a csomóból s biztosan nyer Esterfi ellen, a később kiszabadult Debutante harmadik, Doria negyedik, Crampon ötödik.

Ötnehedhosszal nyerve, egyhosszal harmadik, félhosszal negyedik, háromnegyedhosszal ötödik. Idő

Iperc 59 másodperc. Totalisateur: 5 : 10. — 1 forintos helyen 5 : 12. — 30 krajczáros helyen 5 : 14. — Helyrefogadások: I. 25 : 36 II. 25 : 286. III. 25 : 48.

A többi ló kvótája győzelem esetén: 5 : 21 Debutante, 5 : 45 Áruló, 5 : 55 Crampon, 5 : 61 Doria, 5 : 91 Or-dur, 5 : 111 Makó, 5 : 117 Busserl, 5 : 336 Esterfi, 5 : 461 Eigentlich.

Könyvfogadások: 1¼ Mindig, 2¼ Debutante, 7 Áruló, Doria és Makó, 10 Busserl, Crampon és Or-dur, 20 Eigentlich, 40 Esterfi.

Versenyérték: 103,350 kor., 9350 kor. a másodiknak, 4250 kor. a harmadiknak, 1350 kor. a negyediknek, 29,150 kor. az egyleti pénztárnak.

V. Kötévesek-versenye. Díj 3000 kor. a győztesnek, 400 korona a másodiknak, Táv. 1100 mót.

1. Gróf Andrassy T. Cid 57 kilogramm, lovagolta Gilchrist

2. Dreher A. Brodler 57 kilogramm, lovagolta Bulford S.

3. Gróf Teleki J. Katicza 53½ kilogramm, lovagolta Wilton.

Futottak még: Gróf Hunyady I. Jolly Girl 53½ kilogramm, lovagolta Clemmison. Geist G. Kékes 55 kilogramm, lovagolta Sharpe, gróf Trauttmansdorff L. Rastaquouère 55 kilogramm, lovagolta Prudames.

Brodler ment a távoszlopig Cid előtt, a többi hátul. A távoszlopnál Cid megy az élre s Brodler ellen könnyen győz, Katicza harmadik, a többi pullova.

Másfélhosszal könnyen nyerve, öthosszal harmadik. Idő 1 perc 8 másodp. — Totalisateur: 5 : 20. — 1 frtos helyen 5 : 22. — 30 kros helyen 5 : 23. — Helyrefogadások: I. 25 : 33. II. 25 : 80.

A többi ló kvótája győzelem esetén: 5 : 9 Brodler, 5 : 49 Jolly Girl, 5 : 54 Rastaquouère, 5 : 65 Katicza, 5 : 70 Kékes.

Könyvfogadások: 1¼ reá Brodler, 3 Cid, 5 Rastaquouère, 3 Jolly Girl, 10 Katicza és Kékes.

Versenyérték: 2970 korona, 600 korona a másodiknak.

VI. Kötévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Távoslág 900 méter.

1. Lovag Lederer Aranybánya 50½ kilogramm, lovagolta Peake

2. Gróf Teleki J. Fátoly 49½ kilogramm, lovagolta Wilton

3. Dreher A. ur Marianna 56½ kilogramm, lovagolta Bulford S.

Futottak még: Andrassy T. Kréta II. 53 kilogramm, lovagolta Gilchrist. Fáy-Halász G. ur My Mary 49½ kilogramm, lovagolta Rawlinson, Geist G. ur Vióla 49½ kilogramm, lovagolta Poole. Keczer M. ur Beata 53 kilogramm, lovagolta Huxtable, Krausz L. ur Fáklyás 54½ kilogramm, lovagolta Sharpe. Mr. Lincoln Györgyike 56½ kilogramm, lovagolta Ibbet. Báró Springer Passable 53 kilogramm, lovagolta Hyams. Gróf Wenckheim D. Lokross II. 53 kilogramm, lovagolta Adams. Mr. C. Wood Szellő 49½ kilogramm, lovagolta Hesp.

Aranybánya ugrik el a vezetéssel Györgyike utolsó. A távnál Györgyike nyomul fel, de nem bírja a vezetőket elérni. Aranybánya könnyen nyer, Fátoly második, Marianna harmadik, Szellő negyedik, Györgyike ötödik, Kréta II. hatodik.

Ötnehedhosszal könnyen nyerve, félhosszal harmadik. Idő 56 másodperc. — Totalisateur: 5 : 60. — 1 forintos helyen 5 : 43. — 30 kros helyen 5 : 47. — Helyrefogadások: I. 25 : 167. II. 25 : 148.

A többi ló kvótája győzelem esetén: 5 : 17 Györgyike, 5 : 21 Beata, 5 : 40 Marianna, 5 : 65 Bokros II., 5 : 71 Fátoly, 5 : 78 Passable, 5 : 101 Szellő, 5 : 123 My Mary, 5 : 124 Fáklyás, 5 : 128 Kréta II., 5 : 142 Vióla.

Könyvfogadások: pari Györgyike, 4 Beata, 6 Bokros II. Fáklyás és Marianna, 10 Aranybánya, Fátoly, Kréta II., Passable és Szellő, 12 My Mary és Vióla.

Versenyérték: 1970 korona, 480 korona a másodiknak.

A győztesre ajánlat nem történt. Bulford S. jockey a startnál engedetlensége miatt a következő versenynapra a lovaglástól eltávolított.

VII. Handicap. Díj 3000 korona a győztesnek, 400 korona a másodiknak. Távoslág 1000 méter.

1. Gróf Festetics T. Heritiére 54½ kilogramm, lovagolta Park.

2. Lovag Lederer S. Terka 51 kilogramm, lovagolta Peake.

3. Tránkl A. százados Turi-Tari 49½ kilogramm, lovagolta Gilchrist

Futottak még: Dreher A. ur Reblaus 43½ kilogramm, lovagolta Peasnell, Gróf Turm E. főhadnagy Kérdés 58½ kilogramm, lovagolta Clemmison. Blaskovich E. ur Lárna 57½ kilogramm, lovagolta Adams. Gróf Henckel A. S'Azám 47½ kilogramm, lovag. Marsh.

Heritiére kap lábra a leggyorsabban Terka előtt s egész uton feltartva halad elsőnek a célig. Terka ostor alatt második, Turi-Tari, mely rossz startot kapott, harmadik.

Két hosszal feltartva nyerve, félhosszal harmadik, fejhosszal negyedik. Idő 1 p. 8½ mp. — Totalisateur: 5 : 15. — 1 forintos helyen 5 : 16. — 30 kros helyen 5 : 16. — Helyrefogadások: I. 25 : 83. II. 25 : 42. III. 25 : 36.

A többi ló kvótája győzelem esetén: 5 : 25 Turi-Tari, 5 : 29 Lárna, 5 : 31 Terka, 5 : 32 S'Azám, 5 : 76 Reblaus, 5 : 80 Kérdés.

Könyvfogadások: 2¼ Terka, 3 Heritiére, 4 Lárna, 6 Turi-Tari, 6 S'Azám, 7 Kérdés és Reblaus.

Versenyérték: 2960 korona, 680 korona a másodiknak, 80 korona az egyleti pénztárnak.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Dirner Sandort és Longauer Istvánt, a gölczybányai állami vasúti szakiskola segédművezetőit a tizedik fizetési osztály harmadik fokozatában művezetőkké, Fogel Lajos, kolozsvári magyar királyi állami ipari szakiskola ideiglenes művezető művezetőt állásában véglegesítette. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Wolf Nándor fogalmazó gyakornokot és dr. Nagy Árpád fizetés nélküli segédfogalmazót valóságos miniszteri segédfogalmazókká, Privorsky Alajos kecskeméti állami főreáliskolai, Mikó Pál dr. hártfalvi állami főgimnáziumi, Sinczy Géza nagy-szebeni állami főgimnáziumi, továbbá dr. Heller Izidor győri és Palotay Antal aradi állami főreáliskolai helyettes tanárokat ugyanezekhez a tanintézetekhez a IX. fizetési osztály 2. fokozatába rendes tanárokká, Wahi Sarolta okleveles kisdévodónt a hertelei ifjúi kisdévodóhoz óvónővé, a pénzügyminiszter Deák János egri lakost az egri pénzügyigazgatóságához magyar királyi pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben a fő- és székvárosi adófelügyelőhöz báró Collas Károlyt pénzügyi fogalmazó-gyakornokká ideiglenes minőségben, ifjabb Berzeviczy Béla budapesti lakost ideiglenes minőségű díjtalan magy. kir. pénzügyi számgyakornokká a pénzügyminiszteri számvetőséghez; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Berky Zoltán Béla győri állami főreáliskolai római katolikus hitoktatót, a X. fizetési osztály harmadik fokozatába való sorolás mellett, rendes hittanárá, Noraj Miklós tanítót a suskai községi elemi iskolához rendes tanítónak, Mihálka István tanítót a funkócsizai községi elemi iskolához rendes tanítónak, a pécsi királyi itélőtábla elnöke Salezmann Ottó nagygyógyi lakost díjazógyakornokká és a zilahi királyi törvényszék elnöke Maurer József szabadkai királyi törvényszék elnökét, a zilahi királyi törvényszék területéhez tartozó tasnádi királyi járásbírósnál leendő alkalmazással, telekkönyvi átalakító díjnokká nevezte ki.

Magyar név. Kepics Mihály legényemihályi lakos, valamint Paulina nevű kiskoru leánya Korányra, Groszman Mois-Ábrahám legényemihályi lakos Nagyra, kiskoru Linzbauer Aranka budapesti lakos Thuróczyra, Thierenreuter József kaposvári lakos, valamint kiskoru leányai Gabriella és Hermína Tihanyra, kiskoru Vlasits Ferdinánd László kaposvári lakos Bálványosra, kiskoru Neuvelt Sándor érsekújvári lakos Nagyra, kiskoru Fischer Arthur sátoraljaújhegyi lakos Székelyre, Petrásovich Kornél máramarosszigeti lakos, valamint kiskoru gyermekei József, Aranka és Janka Gerényire, Taub Miksa sátoralja-újhegyi lakos, valamint kiskoru gyermekei Berta és Margit Törökre, Neuvert Adolf nagy-mihályi lakos Nemesre, Walder Fülöp zágrábi lakos, valamint kiskoru gyermeke Terézia és Vilma Erdősre, Lichtmann Mayer budapesti lakos Tordára, Stern Mór budapesti lakos Polgárra, Reisinger Zsigmond szegedi lakos Galyásra, Rubesch Ignác szombatsági lakos, valamint kiskoru gyermeke Eduárd Rózsaira, Mimesik János riényi lakos, valamint kiskoru gyermekei Mária és Anna Miklósi, Schreiber József bertalanai lakos, valamint kiskoru gyermeke Simon Szegedre, Gerst József Antal kolozsvári lakos, valamint kiskoru gyermeke Teréz Miskolcra, Demarcsek János kolozsvári lakos Debreczenre, Campiane Miksa brassói lakos, valamint kiskoru gyermekei Gyula, Ferencz, Ödön, Mária és Erzsébet Csatorra, Pintye Tótyer andrásházi lakos, valamint kiskoru fia Tótyer Patakira és Köhl Péter sepsi-szent-györgyi lakos Kórodra magyarosították vezetéknevüket belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. A debreczeni pénzügyigazgatóságnál gyakornoki állásra, a felvinczi járásbírósnál szolgai állásra, a pécsi törvényszéknél aljegyzői állásra, postamesteri állásra Ságbon, Temes vármegyében, Locsmádon, Sopron vármegyében, a debreczeni pénzügyigazgatóságnál fogalmazói állásra, postamesteri állásra Hejczén, Abauj-Torna vármegyében, a boszniai és hercegovinai országos kormány pénzügyi fogalmazási szakában több fogalmazó gyakornoki állásra van pályázat hirdetve.

Arverések a fővárosban. Fukátsch Venczel ingóságai Kazinczy-utca 6/B. szám, május 21. Róth Adolf ingóságai Szonydy-utca 42/c. szám, május 23. Somossy Károly ingóságai Nagymező-utca 17. szám, május 21. Mozev László ingóságai Elemér-utca 18. szám, május 21. Dr. Papp Gyula ingóságai Család-utca 56. szám, május 21. Rajmon József ingóságai Koronaherceg-utca 4. szám, május 21. Korytovszki Mór ingóságai Bulyovszky-utca 34-36. szám, május 21. Póka István ingóságai Murányi-utca 41. szám, május 20. Bak Sándor és társa cég ing. Eötvös-utca 29. szám, május 20. Breuer Dezso ingóságai Felső-Erdősor 16. szám, május 20. Remer Armin ingóságai Kerepesi-utca 47. szám, május 20. Pohl Károly ingóságai Podmaniczky-utca 27. szám, május 20.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

E. K. Cséffa. Eddig a tömérdek politikai esemény, a kiegyezés, a háború akadályozta meg, hogy kedves tervünket meg nem valósíthattuk. A legszükségesebb közleményekkel is csak azokat rövidítve, tudunk beférni. A gyerekek előtt nemsokára kivágjuk a becsületet.

T-y Ferencz Balassa-Gyarmat. Az említett szövetkezet gazdasági általában ismeretesebb már s szomorú sorsa valószínűleg igen hamar fogja utólráni. Főszervezőnk szíves baráti üdözletét küldi.

W. M. Zólyom-Lipcsé. Áadtak szíves sorait a ciklikónak, akinek bizonyára örömet okoztak.

Kiváncsi. Egy font sterling 12 forint o. é. Egy cent egy schilling századrésze, éppen annyi mint nálunk a fillér.

Y. Budapest. Az a képzettség nem elég. Paks. Sz. G. urnak. Igen örültünk a méltányoló szavaknak; de másrészt rosszul esett, hogy éppen azt a rovatot találta elhanyagoltnak, amelyre, a nagyobb gazdák iránti tekintetből, ugyszólván a legnagyobb súlyt fektetjük. Lapunk e tekintetben a börzön is el van ősmelve. Lehet azonban, hogy egyszer vagy kétszer is térlényből kimaradt a gabonabőrre részletesebb kimutatása. Intézkedünk, hogy ez ne történjék meg többé. F. S. Pápa. A hadnagy és a főhadnagy nőstülését akár ingatlanban, akár tőkepénzben annyi kaucziót köteles letenni, hogy ebből, ha még harmincz évesnél fiatalabb, évi 1500, ha ennél idősebb, évi 1000 forint jövedelme legyen.

Özevy. 1. Állami- és magán uradalmakban a gazdasági állást kezdheti irnokságon és így fokozatosan haladhat feljebb. 2. Azzal a képzettséggel vinczellérképezdékél alkalmazták, a fizetés különböző. 3. Rendszerint a tantárgyat valamelyik vidéki jogakadémián, esetleg az egyetemen hallgatni kell, de engedéllyel magánaton is nyerhet vizsgaengedélyt; a képesítés megszerzése után lehet megyei, vagy városi számvevő, főszámvevő stb. 1200—1600 forint fizetéssel. 4. Hogy biztosítási intézethez bejuthasson, ahhoz ügyesség, avagy rábeszélő tehettség kívánatik.

NYILT-TÉR.

Columbia-kerékpárok. Meteor-kerékpárok. Nagy kerékpáriskola. Fodor Károly és társa. Aréna-ut és Lendvay-utca sark. Villanyos-vasut megállóhelye.

KÖZGAZDASÁG.

Table with exchange rates for New-York, Chicago, and Budapest. Columns include location, date, and rates in cents.

Budapesti értéktőzsde. Budapest, május 19. A mai ünnepi magánforgalomban csekély üzlet mellett az irányzat szilárd maradt. Kötetett: Osztrák hitelrészvény 357.90—357.60, Magyar hitelrészvény 385.75—386.75—386.25, Osztrák-magyar államvasut 359.50—359.75. Zárlatkor maradt Osztrák hitelrészvény 357.70.

Landwirthschaftliche Skizzen aus Ungarn. E cím alatt Egan Ede röpiratszerű munkát hozsátott közre, amely azonban ezen jellege dacára komolyabb méltatást igényel, mert a szerző állásánál és nevével fogva bizonyára hozzá fog járulni ahhoz, hogy nagy-Németországban eloszlasson felőlünk sok oly halvéleményt, amelyet rólunk ott még ma is táplálnak. Főleg az ellen foglal állást Egan Ede munkája, hogy azok a német gazdák, akik a kiállítás alatt Magyarországon jártak, azzal a impresszióval távoztak, hogy a magyar kultúra és gazdasági fejlődés német alapokon történt.

Magyarország — nygmond Egan Ede — sem a régiebb időben, sem pedig a középkorban bizonyosan sohasem volt german. Igen, a lényeges különbség Magyarország mai államjogi álláspontjának történeti jelentősége tekintetében az osztrák-magyar monarchiához tartozó másik királysággal, különösen pedig Csehországgal szemben, éppen abban rejlik, hogy Magyarország, mint független birodalom, nemcsak hogy germán nem volt soha, hanem a szent római birodalom kötelékébe sem tartozott soha. Ami az egyes mezőgazdasági ágak őskézetét illeti, sehol sem lehet megállapítani, hogy éppen német befolyás alatt álltak volna, amelynek a magyarok a mezőgazdasággal való foglalkozás megismerését, — tehát azt a kereseti ágat, amelyivel az egész lakosság majdnem kizárólag foglalkozik, — vagy pedig a mezőgazdasági haladást köszönhetnék volna.

A szőlőt bemutathatólag Probus római császár uralkodása alatt kezdtek ültetni Magyarországon. III. Béla király a tokaji szőlőhegyekbe később elásokat telepített le. A földmunkáknál sok szó szláv eredetű, amiből következtetni lehet, hogy az országban talált szlávok a földmunkálatokat jobban ismerték, mint a nómád életű magyarok. A török uralom idején erősen fejlődött a gyümölcsenyészség. Azokon a vidékeken, ahol ma legfejlettebb a gyümölcsökultura, egykor a törökök legerősebb védváraik voltak. Több gyümölcsfajt legelőször Törökországból hoztak be Magyarországra. Hogy a magyarok lovaikat, amelyek hátán évszázadokon keresztül fél Európát rettegésben tartották, maguk hozták Magyarországra, azt senki kétségbe nem vonhatja. Az ugyancsak az ország elfoglalásakor behozott magyar szarvasmarhafaj a pusztai marha legnevesebb típusának van elismerve, amelynek őshazája mai napig is a kelet és egészen Ázsiáig terjed. A juhokat a szarvasmarhacsordákkal együtt hozták be a bevándorolt magyarok. A juhtej és juhhus Leo byzanczi császár feljegyzései szerint magyar fehyvertársainak már akkor főtáplálékuk volt, a juhbőről pedig ruházatuk telet ki. A sertést a magyarok itt az országban találták és valószínűleg főként a szláv törzsek birtokában. De már Géza király uralkodása idejéből is maradtak feljegyzések a sertéstartásról. A pogányerítő Gellért püspök utazásáról, aki ezenként keresztelte meg a pogány magyarokat és éppen ilyen egyházi utját az életével fizette meg, ezt jegyezve fel a krónika: „A püspök sertésenyésztésre alkalmas erdős vidékeken utazott keresztül.” Már 1015-ből fenmaradt különböző bírósági iratokban van szó a kanászokról. Egy 1075-ben kiadott királyi rendelet arról intézkedik, hogy „ahol a király sertései járhatnak, ott az apát díszni is legelhetnek.” A haltenyésztés is ősmagyar foglalkozás. Már 1016-ben, tehát az Árpádházi való királyok alatt is 3—4000 halastórol maradtak fenn feljegyzések. Ebből a korból származó 55 okmányban egyes halak névszerint vannak elsorolva. Ezekből az okiratokból látjuk, hogy a halastavakat csatornák kötötték össze a folyókkal. Tehát már akkor rendes haltenyésztést üztek. Hogy a méhészettel is már a legrégebb időben foglalkoztak, kiderül abból hogy I. Rákóczy György erdélyi fejedelem a méhtermékeket állami monopóliummal hitosította. A munka egy előkelő berlini kiadó czégnél jelent meg.

Déli vasut. A Balaton-tó mentén nyaraló fürdő közönség érdekében a déli vasut „Balaton-Földvár“ megállóhelyén, mely a hasonnevű fürdőtelep közepén fekszik, folyó évi május 28-án állami és magán-táviratok közvetítésére berendezett távirtdarvát a fürdőidény tartamára, azaz szeptember végéig megnyitattik.

Faipari előadás. A fatermelő és fakereskedő hivatalnokok országos egyesületében Polifka János magyar államvasuti felügyelő a fatelítőről felolvasást tartott. Az előadó a máv. igazgatóságától megbízást nyert a külföldi telítőtelepek tanulmányozására, mely tanulmányutjáról visszatérve, szerzett tapasztalatairól az említett szakegyesületben értekezett.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1898. május 19-én reggel 7 órakor.

Table with weather data for various stations. Columns include station name, temperature, wind, and other meteorological indicators.

A depresszió délnyugaton van és mélyebb lett, hatása alatt a barométer Dél- és Közép-Európában süllyed. A magas légnyomás megmaradt Európa északi szélén. Az időjárás főképpen Francia-, Olasz- és Németországban esős. A hőmérséklet keleten állandóan magasabb mint nyugaton. Hazánkban kisebb zivatarok esők voltak az északi és nyugati megyékben. Az Alföldön és Erdélyben derült, száraz idő uralkodik. A hőmérséklet magas, a hőmérő a nappali órákban 25° körül mutat. Az ország nyugati részén esős idő és a hőég csökkenése, helyei részén száraz, igen meleg idő várható. Zivatarok. A szerkesztőségért felelős: a főszerkesztő.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Ha a hirdető címzett is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 80 krajczár kincstárbeli díj illetéki. — Csak az apróhirdetést postautalványon küldheti, s a szöveget az utalvány szevényére írni; esetleg körözésges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könyve kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnél kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker., József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Járnek-utca 22. **ösv. Balasovits György** nagytársaság.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos** fűszerkereskedése.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szántó Mór** dohánytársaság.
- IV. „ Harisch-bazár **Déval József** dohánytársaság.
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Nemcsák A. J.** dohánytársaság és újságárda.
- V. „ Nagykörönd-utca 20. sz. **Löwinger Gyula** fűszerkereskedése.
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Weil Vilmos** dohánytársaság.
- V. „ Váci-körút 6. szám **Moreno Janka** dohánytársaság.
- V. „ Lipót-körút 22. szám **Wollák Zsigmond** dohánytársaság.
- VI. „ Teréz-körút 54. szám **Breuer nővérek** dohánytársaság.
- VI. „ Andrássy-út 48. szám **Rohonyer Ilona** dohánytársaság.
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám **Heisler Béla** dohánytársaság.
- VII. „ Erzsébet-körút 7. szám **Frenk J.** dohánytársaság.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. **Szponyi V.** dohánytársaság.

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosztások készségesen megadtnak.

„Poste-restante“ hirdetések bélyegilletékesek.

Apró hirdetések 20 krajczáron alól nem közöltetnek.

LEVELEZÉS.

Intelligens fiatal ember, csinos hölgy ismeretségi körébe. Levelek „Barna gyermek” jelleg alatt a kiadóhivatalba kerétek. 4112-3

Kis kadétörmester, szintén kisdedest leánytársaság szerezne megismerkedni. Anyagi támogatás nincs kizárva. Levelet „Nanlicher” alatt kérék e lap kiadóhivatalába. 4306-1

Csinos gyalogsági, esetleg huszár főhadnaggyal óhajtanék tartós barátságot kötni. Szíves megkeresések „Babafünder” alatt kérék e laphoz írták és ugyanazon rovatban az jelczeni. 4364-1

Fiatal magánhivatalnok, vasárnapi szabad idejét, csinos hölgy társaságában szeretné eltölteni. Anyagi érdek mindkét részről kizárva. Ebbeli választ „Május 17” alatt a kiadóhivatalba kerétek. 4350-1

HÁZASSÁG.

Két csinos nővér mindegyik két-két ezer forint hozományal férjhez kíván menni. Levelek „Két nővér” címen a kiadóhivatalba kerétek. Csakis teljes névvel ellátott ajánlatok vételnek figyelembe. 4354-2

Hölgyeim, ki óhajtanék egy fess intelligens hivatalnok neje lenni? Levelet a hozomány és teljes név megjelölésével a kiadóhivatalba kerétek. „A ki mer az nyer” jelleg alatt. 4298-2

Hajóskapitány, 1800 forint évi jövedelemmel, jó családból származó, levez. hölgy komoly ismeretségi keresi, házasság czéljából. Neve anonim ajánlatokat „Finno” alatt kérék e laphoz írták. 4333-2

Férjhez szeretném adni 22 éves nagyon szép unokabóvőrem 2000 forint hozományával egy intelligens fiatal emberhez leginkább kevtalankozhoz. Ajánlatokat „Szép és jó” jelleg alatt a kiadóhivatalba kerétek. 4343-2

ALLÁST KERES.

Gazdatiszt. KI 20 éves korától gazdaságban működik jó ismerettel, s 20 évi tapasztalattal, s nagyobb gazdaságokat önállóan kezel, ily munkájában alkalmazást keres azonnali béltárra. Szíves megkereséseket Mohorára „Jo siker” címen. 5012-3

Fiatal szép barna ösv. nő óhajtat házveretendő állást etyerni. Jó bizonyítványai vannak és különben fűz. Szíves megkeresést e lap kiadóhivatalába kerétek. „X-rény igény” jelleg alatt. 4302-3

Egy 15 éves árva leány bármily állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4312-3

Egy cégvezető, ki részlet üzletben hosszabb idő óta működik hasonlóan vagy más megfelelő állást keres. Esetleg etvánlja egy jobb üzlet képviseletét is. Agilis és harizmatos egyén. Szíves megkereséseket „Családap” jelleg alatt a kiadóhivatalba kerétek. 3993-3

Délteláni sétákra ajánljuk. Kis gyermekek mellé intelligens fiatal asszony. Szíves ajánlatok „M. S.” jelleg alatt a kiadóhivatalba kerétek. 4112-3

Kereskedelmi akadémiát végzett fiatal hivatalnok, 11 a könyvtársaságban és levelez s a új írtas, délteláni foglalkozást keres. Igényei szerények. Cím a kiadóhivatalban. 4352-3

Fiatal ember ki eddig egy nagy intézmény volt alkalmazva és onnan betegsége miatt kilépett, iródi állást keres. Levelet a kiadóhivatalba kerétek. „Pontosság” jelleg alatt. 4290-3

Intelligens szelid fiatal ember bármelynemű iródi vagy rak-táruki, felügyelői vagy elhasz. állást keres. Szíves megkereséseket e lap kiadóhivatalába kerétek. „V. E. 15” jelleg alatt. 4310-3

Okleveles övönő ajánljuk családban gyermekek mellé hosszú évek gyakorlatával bír, gyönyörű kezűvel és szavai is tud, beszél magyarul a keveset nemetül. Cím a kiadóhivatalban. 1905-3

Gazdasszonyok ajánljuk csinos külsővel bíró középkorú nő, ki a háztartás minden ágában nagy jártassággal bír. Levelet a kiadóhivatalba kerétek. „Hűség” jelleg alatt. 422-3

Róm. kath. okleveles tanító nevelői állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4314-8

Intelligens urinó előkelő családból óhajtat állást nyerni mint házveretendő s anyaküldetés. Cím a kiadóhivatalba. 1317-9

ALLÁST KAPHAT.

Úgyes derékvarrónók és tanulóanyok azonnal felvételnél. Cím a kiadóhivatalban. 4150-4

Jó családból való nő, egy úri divatruhába tanonczal azonnal felvételnél. Írásbeli ajánlatok „Tanoncz 16.” jelleg alatt e laphoz írtandók. 4324-4

Betegnő mellé keresetk egy idősebb megbízható apódnó. Ajánlatok a fizetési igények megjelölésével „Megbízható 30” jelleg alatt a kiadóhivatalba kerétek. 4330-4

OKTATÁS.

Czimbalom-tanítónő, ki még néhány órával rendelkezik, tanít az általa feltalált legkönnyebb tanmód szerint, ugyanintén czigányosan is, háznál és házon kívül. (Oránként 50 krajczár.) Cím a kiadóhivatalban. 4102-5

Szabászatban és női ruha varrásban alapos oktatást kaphatnak jó családból származó intelligens hölgyek. Hol megmondja a kiadóhivatal. 8374-5

BIRTOK VÉTEL ÉS ELADÁS.

160—250 holdnyi birtokot keresek nagy kerttel, szép úri lakással, a főváros és vasút közelében. Ajánlatok „Vétel” cím alatt. 8330-8

A budai oldalon néhány hold földet keresek vétele részlet-fizetés mellett. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kerétek. „Pontosság” jelleg alatt. 4214-3

Kasszonbérlet 900 hold kitérő buzatermő föld kiadó. Cím a kiadóhivatalban. Ügynekők kizárva. 1307-6

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Családi ház. Stílszerűen építve, kényelmes beosztással, 4 szoba stb. 300 négyzetű kerttel eladó a tisztviselőtelepen. Cím a kiadóhivatalban. 6781-7

Szép fekvésű nyaralótelek kéréssel az indóház közelében eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4848-7

Eladó ház. Újpest legzebb helyén újonnan épült ház a villamos vasút megállójától 2 percz, eladó 14.000 forintért. A vételhez szükséges 6.000 forint, a többi bankteher. 4288-7

Egy 5 szobából álló nyaraló kerttel, Bpestiél vasuton egy órány távolságra fekvéssel, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3954-7

Pécelen keresek egy kényelmes beosztású villát kerttel bérbe, esetleg vételre. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kerétek. „Nyugdíjas” jelleg alatt. 4218-7

Villa eladó Nagytelken 3 szoba, konyha előszoba és 6 főkamra, gyümölcsös kerttel 3500 forintért. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1292-7

A Nagy János-utczában egy villa nagyon szép kerttel bérbeadó. Cím a kiadóhivatalban. 4220-7

ELADÁS.

A fővárosban egy jóforgalmu helyen egy három kamenczés fehér- és fekete, pekség, hol naponta 3 forint. Ár kenyér is van forgalomban azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5902-8

Könyvű fizetési feltételek! Disztes olcsó vasbutorok, gyermekmosók, gyermekágyak, ruganyos acélágyak, ággyebétek, afrik és lészor matraccok paplan és szőcsüggönyök, egy és azzaltalított, bürtyözött fabutorok, tükrök és függőlámpák kaphatók PAPAÍ és J. NATHAN gyárosoknál, Budapest, VI., Andrássy-út 2. (Ponárié palota.) Vidékre és helyben észleltetéseire is szolgáink minden árfelemelés nélkül. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. 6581-8

Egy ebédődván szövettel behuzva olcsó áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4122-8

Butorok. Igen disztes ebédő-butor költőzködés miatt magánkézbe olcsón eladó. Megtekinthető naponta 10-11 óra közt. Cím a kiadóhivatalban. 4198-8

Fonvédőtiszti egyenruha olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4288-9

Swift kerékpár azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4372-8

Amerikai legjobb gyártmányu női kerékpár, teljesen új, olcsó áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4274-8

Kitűnő hangu zongora sürgős eladás végett jutányos áron eladó. Yenni szándékozik tudassák czimáikat „Sürgős eladás” címen a kiadóhivatalba. 4322-8

Női biciklilit, jó állapotban azonnal megveszek. Ajánlatok a kiadóhivatalba írtandók „Model” címen. 4204-8

VÉTEL.

Czimbalom pedálos kerestetik, sürgősen megvételre. Ajánlatok az ár kitételével „K. M. 19” jelleg alatt a kiadóhivatalba kerétek. 4322-9

A fővárosban jó forgalmu helyen nagyobb pekség megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 5858-9

Veszek jókarban levő kerékpárokat. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kerétek. „Kerékpár 36” címen. 4082-9

Egy jóforgalmu és nagyobb kiterjedésű fűszerüzlet megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 4372-9

Jószerezettü czimbalom kerestetik jutányos áron megvételre, melletti megvételre. Ajánlatok „B. B. 21” jelleg alatt e lap kiadóhivatalába kerétek. 4176-9

Megvételre kerestetik jó helyen egy kisebb-nagy úri és női divat-üzlet. Ajánlatokat „Biztos jövő” alatt kerétek a kiadóhivatalba. 4333-9

Kerékpár kerestetik sürgős vételre. Ajánlatok az ár megjelölésével „Attila” jelleg alatt a kiadóhivatalba kerétek. 4120-9

Falczongora kerestetik melletti megvételre. Cím a kiadóhivatalban. 4308-9

KIADÓ SZOBÁK.

Egy csinosan burtozott szobába egy szobatisz kerétek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4000-10

Élőkelő izr. csüszdül a Váci-körúton, közel az Arany-János utcához, egy-két intelligens ur lakást és finom ételást nyelhet. Cím a kiadóhivatalban. 4148-10

Jgen elegánsan berendezett különbejáratu utcai szobába, ablakkal az Erzsébet-körútra, fürdőszoba használatul kiadó, 25 forint teljes kiszolgálással. Cím a kiadóhivatalban. 4278-10

Élőkelő urinóél elegánsan burtozott szoba különbejárattal a Teréz-körúton egy vagy két ur részére kiadó, esetleg teljes ellátással. Cím a kiadóhivatalba. 4362-10

SZOBA KERESTETIK.

Lukács fürdőhöz közel kerestetik egy nagy utcai szoba esetleg 2 személyre teljes ellátással. Levelek az ár kitételével a kiadóhivatalba kerétek. „Nyári tartózkodásra” jelleg alatt. 4332-11

Keresek Budán a Császár-fürdőhöz közel egy szobából és konyhából álló lakást a nyári hónapokra, esetleg teljes ellátással. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kerétek. „Nyári lakás” címen. 4010-11

Zuglóban kerestetik két-három szobából konyhából és stb. melletti helyiségekkel álló lakás a nyári hónapokra. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kerétek. „Zugló” jelleg alatt. 4316-11

LAKÁS KERESTETIK.

A városligetben óhajtat egy különbejáratu szobát, butor, vagy a nélküli azonnal kienni. Ajánlatokat az ár kitételével e lap kiadóhivatalba kerétek. 4006-12

Építészéből nyíló utcai szobát keres, csinosan burtozva, két fiatal ember a Teréz-körúton. Ajánlatok az ár megjelölésével „Lakástkereső”-nek címen a kiadóhivatalba kerétek. 4323-12

KIADÓ LAKÁSOK.

Nagy helyiség 1-ső emeleten, mely egy nagytoborzó és több szobából áll. augusztus 1-ére, kiadó Különösen alkalmas *tródnak, dívatatlanok, méhelynek, egyteli helyiségeknek, előteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak.* Bővebbet a kiadóhivatalban meg tudhatni. 3862-13

A Bajza-utczában kiadó két szép szoba magasföldszinten, nyaralásra igen alkalmas. Esetleg kert-használatul. Cím a kiadóhivatalban. 4199-13

Három utcai szobából és a szükséges melletti helyiségekkel álló elegáns lakás augusztus 1-ére olcsón kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4142-18

Kétszobás nyári lakás, mérsékelt áron kiadó. A ház külön áll, kis kert van előtte. Minden be van fásítva. Kut van a háznál, kitérő vízzel. Erzsébetfalva állomástól 15-20 percz. Cím a kiadóhivatalban. 4108-18

Egy gyönyörű szép szoba, konyha, éléskamra, szép tágas zöld udvar a nyári hónapokra kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4170-18

HITEL-PÉNZ.

Heti vagy havi részletfőrlesztésre nyujt *személyi hitel* vagy I. és II. helyen való betétbázásra a fő- és székvárosi hitelszövetkezet. V., Váci-körút 70. 6501-14

Amortizációs kölcsönökkel budapesti házakra és telkekre I., II., III. helyre 10, 20, 30, 40 és 50 évre, minden előzetes költség nélkül, közvetlen a legrovidbóbb idő alatt, előkelő fővárosi intézmény, csekély utólagos honorárium fejében. Telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokvisztesítés. Értékezhótel d. u. 1-8-ig. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 850-14

KÖNYVEK.

Veszek jókarban levő előrendü írók műveit, jutányos áron. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kerétek „Készpénz fizetés” címen. 3893-15

Könyvtáram berendezéséhez jó regényeket keresek megvételre készpénzért fizetés mellett. Levelet az ár megjelölésével „Jó könyvek” jelleg alatt kérék. 4038-15

Eladók könyveket, világhírű írók műveit, olcsón. Cím a kiadóhivatalban. 1773-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának *méhelynek, dívatatlanok, egyteli helyiségeknek, előteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak* alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten augusztus 1-ére kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3862-17

Élővirágüzlet kitűnő forgalmu helyen azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4278-17

KÜLÖNFÉLE.

Fodrásznó ajánljuk úri hölgyeket fésűlni. Cím a kiadóhivatalban. 1291-19

Elegáns női ruhákat készit jutányos áron egy kitűnő varrónó. Cím a kiadóhivatalban. 3339-19

A legjobb magyar óclap az „Östökös”. Mozt sorra közli pompás karikatúrákat s nevezetesebb írókat és művészeket.

Ízlésesen és olcsón lehet ötkézni a VI. ker. egy szállodás ösv. vegyéni 12 forint, naponta 4 tal étel. Cím a kiadóhivatalban. 4340-18

Nőruha-varrónó házhoz ajánljuk, valamint házon kívül is legelégánsabb női ruhákat olcsón készit. Cím a kiadóhivatalban. 4340-18